

Slut med at sjofle undervisningen

– skal sidestilles med forskningen

SIDE 12

PROFESSOR SAGSØGT AF LANDBRUGSLOBBY

– vil have sagen afvist

SIDE 6

LEKTORER I KLEMME

– skiftes ud med midlertidigt ansatte

SIDE 9

6

AU-PROFESSOR SAGSØGT AF LANDBRUGSLOBBY

Organisationer med store økonomiske muskler kan skræmme forskere fra at deltage i den offentlige debat, hvis Stig Markager bliver dømt, mener forsvarsadvokat.

SLUT MED AT SJOFLE UNDERVISNINGEN

Universiteterne skal opprioritere undervisningen og sikre, at forskerne har de nødvendige pædagogiske og didaktiske kompetencer.

18

LUNKEN MODTAGELSE AF NYE UDDANNELSER

Tre ud af landets otte universiteter har søgt om opstartsmidler til at oprette nye 1-årige overbygningsuddannelser.

KU IGNORERER PROTESTER – INDDRAGER 1. MAJ SOM FRIDAG

Københavns Universitet fastholder at fjerne 1. maj som betalt fridag. **Side 4**

AU-PROFESSOR SAGSØGT AF LANDBRUGSLOBBY

Stig Markagers advokat satser på, at retten vil afvise sagen på grund af manglende "retslig interesse". **Side 6**

BÆREDYGTIGT LANDBRUG OG DET OPLYSTE DEMOKRATI

Bæredygtigt Landbrug kommer til at fremstå som en organisation, der er modstander af oplyst demokrati, skriver debattør. **Side 8**

UNDERSØGELSE: UNIVERSITETERNE ER UIGENKENDELIGE EFTER 20 ÅRS REFORMER

Andreas Kjær Stage har i sin ph.d.-afhandling dokumenteret den voldsomme udskiftning af personalet på de danske universiteter. **Side 9**

TEMA OM KARRIEREVEJE: SLUT MED AT SJOFLE UNDERVISNINGEN

Universiteterne skal opprioritere undervisningen og sikre, at forskerne har de nødvendige pædagogiske og didaktiske kompetencer. **Side 12**

MÅNEDENS FOTO: STRÅLENDE FREMSKRIDT MED GRÅ SKYGGER

Nobelprisen i kemi blev i år tilegnet opfindelsen af litium-ion-batteriet, men batteriproduktionen bygger på børnearbejde og problematiske arbejdsforhold. **Side 16**

HER ER DE UNIVERSITETER, DER VIL OPRETTE 1-ÅRIGE OVERBYGNINGSUDDANNELSER

Tre ud af landets otte universiteter har søgt om opstartsmidler til at oprette nye 1-årige overbygningsuddannelser. **Side 18**

VIS DIT PH.D.-PROJEKT: SIDSEL SER PÅ UNGES INTIMFOTOS MED PORNOBRILLER

Sidsel Kirstine Harder skriver ph.d. om unges brug og misbrug af digitale intimbilleder. **Side 20**

HUM OG SAMF RISIKERER AT KOMME I KLEMME I DEN GRØNNE OMSTILLING

De "tørre" videnskaber kan ende som de store tabere i den grønne omstilling. **Side 22**

DEBAT: DEN IDENTITETSPOLITISKE LUKNINGSTRUSSEL

Hvis religionen, livsformer, etniske segmenter eller seksuelle orienteringer gøres fredhelige og skærmes mod kritik, så stivner kulturen, og ytringsfriheden bliver glatbarberet, skriver debattørerne. **Side 24**

SYMPOSIUM: FORSKERE SKAL IKKE BØJE AF

UBVA-formand Morten Rosenmeier arrangerer symposium om forskeres interessekonflikter. **Side 26**

NAVNE

Nye udnævnelser, priser, dødsfald og bevilninger. **Side 27**

BAGSIDEN: NYT TWILI-INDEKS

Der er kommet et nyt og måske mere tidssvarende værktøj til at måle forskere på. På likes og følgere! **Side 32**

Medlemsblad for DM's universitetsansatte (ULA), DM's forskningsinstitutions ansatte, Djøfs universitets- og forskningsansatte (UFO) under Djøf Offentlig. Løsaabonnemeter: IDA, Pharmadanmark, Psykologforeningen.

Bladets leder skrives af repræsentanter for universitets- og sektorforskningsafdelingerne i DM og Djøf. Bladets leder udtrykker fælles holdninger.

Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør:

Jakob Elkjær (je@dm.dk).

Redaktionelle medarbejdere:

Red. leder Claus Baggersgaard (cbl@dm.dk), journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk).

Øvrige henvendelser:

Sekretær Sidse Rølle Jakobsen (srj@dm.dk).

Redaktionens adresse:

Forskerforum, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, telefon: 38 15 66 55.

Oplag: 8.200 eks.

Udkommer 9 gange om året den første uge i hver måned.

Øvrige adresser:

DM, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, tlf. 38 15 66 00.

Djøf, Gothersgade 133, PB 2126, 1015 Kbh. K, tlf. 33 95 97 00.

Grafisk Produktion: OTW A/S.

Næste udgivelse: 28. november 2019.

Af lektor Karsten Boye Rasmussen, fmd. for Djøfs universitets- og forskningssektor

Unødig trætte: Det gamle spil om taxametertilskud

Uddannelse står politisk centralt. Den nye regering hviler på et regeringsgrundlag – som kaldes en forståelse – hvor Socialdemokratiet og støttepartierne understreger: “En veluddannet befolkning, der til stadighed bliver dygtigere, er en forudsætning for, at danske virksomheder kan klare sig i en hårdere global konkurrence. Alligevel er der i de senere år gennemført årlige besparelser, hvilket har forringet kvaliteten af uddannelserne”. ... “Med den førstkommande finanslov vil en ny regering foreslå at afskaffe omprioriteringsbidraget og dermed stoppe de årlige nedskæringer på uddannelse”.

Så kom forslaget til ny finanslov. Og ja, omprioriteringsbidraget er forsvundet. Hurra! Hurra! Men med lovforslaget skæres dybt i nogle universitetsområder. Der nedskæres med ét hug mange gange mere end omprioriteringsbidragets to procent gennem bortfaldet af det midlertidige løft af taxameteret på de humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser. Forhåbentlig vil vi om nogle måneder kunne sænke skuldrene og konkludere, at der var tale om et politisk spil. Regeringen ved jo godt, at støttepartierne i forhandlingerne vil forlange noget for noget. Vi holder håbet højt, men kønt er spillet ikke!

Vi skrev her på lederpladsen om betaling til universiteterne gennem taxameter for uddannelserne i Forskerforum 325-326. Og den korte historie er, at i 2010 havde alle allerede længe vidst, at uddannelserne var underfinansierede. Derfor kom der et tilskud til uddannelsespladserne for humaniora og samfundsvidenskab. Men tilskuddet var kun midlertidigt og skulle derfor forlænges ved hver ny finanslov.

Det er helt urimeligt, at man taler om at højne uddannelsernes kvalitet og gøre dem yderligere

samfundsrelevante og dernæst skærer i de uddannelser, der i forvejen er økonomisk udsultede. Yderligere gælder udsultningen af humaniora og samfundsvidenskab både uddannelsessiden og forskningsbevillingerne. Når der afsættes en milliard til grøn forskning, er politikernes tanke, at de dermed har lagt grunden for nye opfindelser og ny teknik, som – voila! – ændrer hele klimabilledet. Det sker også jævnlige, at der opfindes nye metoder og nye effektive dimser. Men skal nyskabelserne udrulles til samfundet, så kræves der indsigt i

“ Det er helt urimeligt, at man taler om at højne uddannelsernes kvalitet og gøre dem yderligere samfundsrelevante og dernæst skærer i de uddannelser, der i forvejen er økonomisk udsultede.

mennesker og deres samspil. Meget tyder på, at klimakampen drejer sig om kultur – altså vaner. Der skal nye vaner til, fx delebiler, offentlig transport, videomøder, forbrugsnedsættelse, kostomlægning og generelt hellere åndelig føde, som ikke har voldsomt CO₂-aftryk. Humaniora og samfundsvidenskab skal netop støtte ved omlægningen til nye vaner.

I august 2012 udkom Rigsrevisiøns “Beretning til Statsrevisorerne

om undervisningen på universiteterne”. Rapporten viste, at undervisningen af forskere på naturvidenskab/teknisk videnskab er på 88 procent, mens de studerende på de samfundsvidenskabelige uddannelser har den laveste forskerdækning (60 procent). Rapporten fortsætter: “Ligeledes er der langt flere studerende pr. forsker på humaniora og særligt samfundsvidenskab end på naturvidenskab/teknisk videnskab og sundhedsvidenskab” (hhv. 46 og 12 studerende/forsker). Der findes altså intet belæg for yderligere nedskæringer. Tværtimod!

Men er det lave taxameter ikke et incitamentsvink med en vognstang til universiteterne om, at der ikke er brug for disse typer uddannelser, som ikke kan svare sig? Jo, det er et politisk signal, men virkeligheden er en anden! Der vil være en stigende efterspørgsel efter højere kompetenceniveau. I “Djøfernes arbejdsmarked frem mod 2030” blev det undersøgt, hvor længe det tager, før investeringen i en kandidat – summen af udgift til universiteternes taxametre og netto-SU efter skat – er tilbagebetalt gennem værditilvækst. Tilbagebetalingen fra højtuddannede sker hurtigt. For den samfundsvidenskabelige kandidat allerhurtigst: Tilbagebetalingstiden er 11 måneder! Derefter er der ren samfundsmæssig gevinst.

Vi har brug for humaniora og samfundsvidenskab. Forskningsbevillinger skal ikke være ensidige. Universitetsledelserne skal med ansvarlighed kunne ansætte flere forskere for at løfte uddannelserne, uden risiko for at det økonomiske gulvtæppe kan trækkes væk under budgetterne. Den politiske løsning ligger ligefor: Permanente løft af taxametrene for humaniora og samfundsvidenskab!

KU ignorerer protester – inddrager 1. maj som fridag

Københavns Universitet fastholder at fjerne 1. maj som betalt fridag. Fællestillidsrepræsentant siger, at ledelsen ikke har ønsket at forhandle, og håber derfor, at de faglige organisationer tager kampen op.

Mette Frederiksen, formand for Socialdemokratiet, holdt 1. maj tale i Fælledparken i 2019.

Ledelsen på Københavns Universitet (KU) har valgt at ignorere alle protester fra de ansatte og har besluttet at fjerne 1. maj som betalt fridag.

Det har universitetsdirektør Jesper Olesen meddelt Hovedsamarbejdsudvalget (HSU) i et kortfattet brev dateret den 23. oktober.

Det har ellers i en lang årrække været praksis, at de ansatte kunne holde fri

med løn, hvilket også fremgår af medarbejderguiden på KU. Ledelsen kalder det i et sagsnotat en kutyme, som både ledelsen og de ansatte har anset sig retligt forpligtet til at følge, men som kan opsiges med passende varsel, og det vil ledelsen altså nu benytte sig af. Derfor skal det være slut med turen i Fælledparken fra den 1. maj 2020.

Beslutningen er taget i strid med medarbejdernes ønsker. Og ledelsen

har ikke ønsket at forhandle om sagen, siger fællestillidsrepræsentant for AC-TAP på KU Signe Møller Johansen til Magisterbladet.

“Det er ekstremt demotiverende for medarbejderne, og det skader samarbejdet med ledelsen. Jeg havde indsamlet et hav af ideer fra medarbejderne, som jeg ville tage med til eventuelle forhandlinger, men ledelsen på Københavns Universitet vil ikke forhandle. De

siger nærmest: "Vi hører, hvad I siger, men det er sådan her, det bliver", siger Signe Møller Johansen.

Hun har tidligere i Forskerforum kaldt det "regnearksledelse" og en aggressiv ledelsesstil, der skaber mistilid, og som hun stærkt tvivler på vil have den ønskede effekt i form af højere produktivitet.

"Det er et brud på den psykologiske kontrakt mellem ledelsen og medarbejderne. Jeg er bange for, at medarbejderne bliver mindre effektive og fleksible. Hvis det er tilfældet, vinder Københavns Universitet ingenting ved beslutningen", siger hun.

KU skal spare

KU har tidligere blandt andet begrundet beslutningen med, at universitetet må fremstå politisk neutralt og dermed ikke ønsker at sende det politiske statement, som betalt frihed 1. maj giver.

Derudover har universitetsdirektør Jesper Olesen blandt andet til Forskerforum udtalt, at KU er økonomisk udfordret og derfor som andre offentlige institutioner må være sig omkostningsbevidst i forhold til omfanget af betalte fridage. KU vurderede i september besparelsen ved at fjerne fridagen til at være 8 millioner kroner årligt.

Den politiske begrundelse er dog fjernet i den nyhedsmail, som ledelsen har sendt ud til medarbejderne den 24. oktober, og nu er beløbet steget til 50 millioner kroner, som kan spares.

Jesper Olesen udtaler: "Jeg ved godt, at et bortfald af en betalt fridag ikke vil blive modtaget med tilfredshed, men én

betalt fridag for alle KU's ansatte svarer i runde tal til omkring 50 mio. kr. Set i lyset af universitetets økonomiske situation, og at KU i dag er det eneste danske universitet, hvor 1. maj er en betalt fridag, håber jeg, at der vil være forståelse for beslutningen".

Strid om cirkulære

Uenigheden mellem ledelsen og medarbejderne handler i sidste ende om fortolkningen af det såkaldte Jens Otto Kragh-cirkulære fra 1963, der siger, at "tjenestemænd og andre, som er beskæftiget i statens tjeneste, på begæring skal have adgang til fritagelse for arbejdet den 1. maj, i den udstrækning tjenesten tillader det".

KU-ledelsen argumenterer med, at man ønsker en praksis, som er i overensstemmelse med gældende regler på området, og at man derfor lægger sig op ad Moderniseringsstyrelsens linje, hvorefter evt. bevilget frihed 1. maj sker for den ansattes egen regning.

KU skriver, at der i cirkulæret ikke er taget stilling til, hvorvidt der skal ske løntræk mv. for den bevilgede frihed, men at Moderniseringsstyrelsen er af den opfattelse, at fritagelse for arbejdet den 1. maj sker uden løn.

Olav W. Bertelsen, formand for DM Viden og fællestillidsmand på Aarhus Universitet, mener, at denne fortolkning er åbenlyst forkert.

"Når noget ikke er nævnt, er det ofte, fordi det er en selvfølge, eller fordi dets modsætning ville være absurd. En medarbejder i staten kan til enhver tid få selvbetalt fri, hvis tjenesten tillader det. Cirkulæret ville derfor være meningsløst, hvis den ønskede betydning var, at medarbejderen selv skulle betale. Det kan undre, at nogen i Moderniseringsstyrelsen har lagt navn til denne absurde fortolkning, men sagen er nok, at man i Moderniseringsstyrelsen har den opfattelse, at man kæmper en stillingskrig mod medarbejdernes rettighe-

der", skriver han i et debatindlæg. Arbejdsmarkedsforsker Henning Jørgensen fra Aalborg Universitet vurderer i fagmediet A4 Nu, at det er i strid med overenskomsten at fjerne den betalte fridag på

“Det er et brud på den psykologiske kontrakt mellem ledelsen og medarbejderne. Jeg er bange for, at medarbejderne bliver mindre effektive og fleksible. Signe Møller Johansen, fællestillidsrepræsentant for AC-TAP på KU

KU.

"Hvis Københavns Universitet ikke har gjort indsigelser i løbet af de seneste 25 år, så kan medarbejderne slæbe universitetet i arbejdsretten", siger Henning Jørgensen til A4 Nu.

Fælles-TR Signe Møller Johansen håber derfor, at de faglige organisationer tager kampen op.

"Jeg håber, at vores faglige organisationer kommer os til undsætning, og at de vil strække sig langt for at forfølge sagen juridisk. Det er en 0,5-procents lønnedgang uden nogen form for kompensation", siger hun til Magisterbladet.

RETTELSE

Af Olav W. Bertelsen, FTR på Aarhus Universitet og formand for DM Viden

Sidste nummer af Forskerforum havde en omfattende dækning af oksekødsrapporten fra Aarhus Universitet. På side 13 var jeg citeret for, at det var DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug – der havde taget projektet ind, og det antydedes, at DCA var ansvarlig for kvalitetskontrol osv. Dette er faktisk forkert, da DCA kun har ansvaret for universitetets opgaver for Fødevareministeriet. Jeg har haft citaterne til gennemsyn, så ansvaret for fejlen er mit.

Oksekødsrapporten endte i mediemøllen pga. en strammet pressemeddelelse, der lå uden for rapportens ærinde, en sammenligning af forskellige produktionsformer baseret på fagfællebedømte artikler. Forskning er i dag afhængig af midler fra mange forskellige kilder, og vi kommer derfor alle i fare for at have for uklare relationer til eksterne parter. Det er min oplevelse, at kollegerne fra sektorforskningstraditionen har et forspring i forhold til at navigere forsvarligt i den slags sammenhænge.

Landbrugspakken har ført til mere gylle på markerne og dermed mere kvælstof i havet, siger professor Stiig Markager. Nu skal retten afgøre, om hans udtalelser krænker Bæredygtigt Landbrugs ære.

AU-PROFESSOR SAGSØGT AF LANDBRUGSLOBBY:

Satser på at få sagen afvist

Der bør slet ikke blive nogen retssag mellem Bæredygtigt Landbrug og AU-professor Stiig Markager, mener Stiig Markagers advokat. Han satser på, at retten vil afvise sagen på grund af manglende "retslig interesse".

Efter at Bæredygtigt Landbrug siden april har truet AU-professor Stiig Markager med at trække ham i retten, kom stævningen endelig i oktober måned.

Bæredygtigt Landbrug vil have Stiig Markager dømt for injurier på grund af hans udtalelser om en stigning af kvælstofudledning til havet siden 2010. Stævningen refererer konkret til professorens udtalelse i Berlingske den 31. marts 2019, hvor han sagde, at "den mængde kvælstof, der tilføres havet, er steget 700 tons pr. år siden 2010, efter at der er korrigeret for udsving i nedbør. Stigningen er statistisk signifikant". Og efterfølgende at "det korrekte

kvælstof tab er derfor mellem 30 og 40 pct."

Bæredygtigt Landbrug mener, at Stiig Markagers udsagn er forkerte, og i stævningsskrivelsen skriver forningens advokat, at udsagnene "kan risikere at igangsætte et indgreb over for Landbrugserhvervet". Her hedder det også, at "udsagnene ikke ligger inden for ytringsfrihedens grænser, idet de er fremsat som underbyggede udtalelser fra en fagekspert modsat eksempelvis udtalelser som led i en politisk eller polemisk offentlig debat".

Derfor vil Bæredygtigt Landbrug med rettens hjælp tvinge Stiig

Markager til at erkende, at hans udtalelser var "ubeføjede", som det hedder i den nedlagte påstand.

Afvisning kan stoppe andre søgsmål

Men står det til Stiig Markager og hans advokat René Offersen, kommer sagen slet ikke for retten. De lægger nemlig op til, at sagen afvises af retten på grund af manglende "retslig interesse". Med andre ord: Den faglige uenighed om kvælstofudledning er ikke noget, man kan bruge retten og injurieparagraffen til at afgøre.

"Spørgsmålet er, om en organisation kan gøre krav på at være ærekrænket af nogle helt objektivt formulerede udsagn

som dem, Stiig Markager er kommet med. Kernen i injurier er jo, at der sker en ærekrænkelse, så der skal være noget subjektivt nedsættende. Det er det første spørgsmål, og hvis man kunne få sagen afvist på den baggrund, så ville det være det bedste fremadrettet”, siger René Offersen.

Han henviser til, at en afvisning af sagen vil sætte en stopper for lignende søgsmål, og det vil være meget vigtigt for forskere og den offentlige debat generelt.

“Hvis man kan bruge domstolssystemet til at rejse en sag alene baseret på objektive udsagn, der ikke er værdiladede eller krænkende, så vil organisationer med stor økonomi have nogle muskler, der gør, at nogle vil overveje, om de overhovedet skal begynde at deltage i den offentlige debat”, siger René Offersen.

Retsmøde skal ikke handle om fakta

Bæredygtigt Landbrug forklarer stævningen med, at Stiig Markagers tal er usande og strider imod Novana-rapporten – en rapport om naturens og vandmiljøets tilstand udgivet af Nationalt Center for Miljø og Energi, AU.

“Enten tager Novana-rapporten fejl – eller også gør Stiig Markager. De kan ikke have ret begge to. Novana-rapporten fremlægger åbent data, metoder og analyser.

Det er troværdigt. Stiig Markager lægger ikke sine ting åbent frem. (...) Konklusionen er: Når Stiig Markager ikke vil fremlægge sine tal i et åbent forum, må han gøre det i retten», hedder det i et indlæg på Bæredygtigt Landbrugs hjemmeside af bestyrelsesmedlem Peter Rosendal.

Men René Offersen forventer ikke, at en eventuel retssag vil blive en diskussion om regnemetoder og korrekt fortolkning af data, men derimod om grænserne for ytringsfriheden.

“Man ønsker jo, at forskere tager del i debatten. Det betyder, at der skal være nogle ret klare fejl, for at man kan drages til ansvar for at overtræde sin ret til at ytre sig. Det er jo ikke sådan, at hvis man siger noget, der er forkert, så skal det føre til, at man pludselig kommer til at stå i en sag ved domstolen. Det er

ikke det, retssystemet hverken kan eller bør tilbyde”, siger han.

Han pointerer, at alt tyder på, at Stiig Markagers udsagn er korrekte, men at det altså principielt ikke er det, sagen handler om.

Bæredygtigt Landbrug har tidligere forklaret, at man har forsøgt at få Stiig Markager til at fremlægge dokumentation for sine udsagn.

“Jeg har bedt Stiig om den beregning, men har ikke fået den. Vi ved godt, at retssager er noget langhåret lort, men vi ved ikke, hvad vi ellers skal gøre for at få dokumentationen”, sagde foreningens direktør, Hans Aarestrup, til Forskerforum.

I svarskriftet henviser René Offersen i øvrigt til, at Stiig Markager har redegjort for sin beregningsmodel ved en række offentlige foredrag, hvor Bæredygtigt Landbrug også har været til stede.

AU betaler

Stiig Markager siger til Forskerforum, at han ser frem til at få sagen lukket.

“Det, at jeg er blevet sagsøgt, hører ingen steder hjemme. Hvis vi er uenige, må vi diskutere det offentligt. Det er helt i modstrid med god demokratisk debat og dansk tradition, hvis vi skal til at sagsøge hinanden hele tiden. Men når vi nu står, hvor vi gør, vil det være udmærket, hvis vi kan få sagen afvist”, siger han.

Lars Henrik Andersen, der er konstitueret dekan på AU Science and Technology, slår fast, at der også er fuld ledelsesopbakning til Stiig Markager i sagen.

“Som dekan støtter jeg, at vores forskere bidrager til debatten med den viden, de sidder inde med. De har en grundlovssikret ret til at udtale sig som alle andre borgere. Og hvis nogen er uenige, må de fremføre argumenter imod det, som man gør i en offentlig debat. Det er fuldstændig uacceptabelt, at en forening ikke bare truer med, men faktisk også anlægger en retssag mod en forsker, som benytter retten til at udtale sig i pressen”, siger Lars Henrik Andersen.

Stiig Markagers advokat og de øvrige udgifter, der måtte komme i forbindelse

med sagen, bliver i øvrigt betalt af AU. Og han vil også kunne trække på universitetet i forhold til supplerende juridisk bistand. Det bekræfter AU's chefjurist, Louise Hauptmann. ■

SÅDAN FORKLARES FORSKERUENIGHED OM TAL

Den offentlige debat om effekten af Landbrugspakken, der gav landmændene lov til at bruge mere gødning på markerne, har været præget af forvirring og uenighed om fakta – selv forskerne imellem. Således har Jørgen E. Olesen, der som Stiig Markager er professor ved Institut for Bioscience på AU, flere gange erklæret, at Stiig Markager tager fejl i, at der er sket en stigning af kvælstoftilførslen til havet efter 2010. Jørgen E. Olesen har blandt andet givet sine synspunkter til kende i en kronik skrevet med Ejnar Schultz, der er direktør for SEGES, en virksomhed tilhørende Landbrug & Fødevarer.

I det svarskrift, Stiig Markagers advokat har sendt til retten, forklarer han uenighederne således:

“Forskellen mellem på den ene side professor Jørgen E. Olesens og direktør Ejnar Schultz' synspunkter og på den anden side professor Stiig Markagers resultater skyldes formentlig navnlig en forskellig opfattelse af tidshorisonten for miljøpåvirkningen fra det overskydende kvælstof. De førstnævnte mener, at det kvælstof, der efter anvendelse som gødning opsamler sig i muldjorden, først efter måske 40-50 år siver ned i vandløbene og derfra ud i havmiljøet. Hvilket er længe efter, at Danmark i 2027 skal have opfyldt kravene ifølge Vandrammedirektivet. Professor Stiig Markagers synspunkt er, at kvælstof bundet i jordens muld kontinuert frigives til vandmiljøet. Deraf følger, at et kvælstofoverskud – når tilførsel som gødning overstiger fraførsel med afgrøden – umiddelbart har negative miljøeffekter. Næringsstoffer vil være et miljøproblem i al fremtid i et tæt befolket land som Danmark (og dermed også efter 2027), og det kvælstof, der frigives fra jordens muld, bør derfor indregnes i landbrugets påvirkning af miljøet”.

I stævningen mod Stiig Markager skriver Bæredygtigt Landbrug, at man vil bruge Jørgen E. Olesen som vidne. Stiig Markagers forsvarer vil til gengæld bruge lektor Jens Borum fra Biologisk Institut, KU.

Bæredygtigt Landbrug og det oplyste demokrati

SKREVET AF

Olav W. Bertelsen, FTR på Aarhus Universitet og formand for DM Viden

Organisationen Bæredygtigt Landbrug sagsøger professor Stiiig Markager for at få ham dømt til at tilbagetrække to faglige udsagn, der er bragt i Berlingske Tidende i marts i år. Kravet i sig selv er latterligt, men falder ind i et mønster.

Bæredygtigt Landbrug ynder at anlægge sag mod alle, der kritiserer det konventionelle landbrug. Hensigten er tydelig: Organisationen vil forhindre kritik ved at gøre det besværligt for de folk, der fremfører faglige budskaber, der ikke er gunstige for det konventionelle landbrug. Denne adfærd er skadelig for samfundet.

Den 2. oktober var tillidsrepræsentanter ved fakultetet Science and Technology på Aarhus Universitet samlet til formøde inden fakultetssamarbejdsudvalgsmødet. Alle var rystede over sagsanlægget, som vi kun kunne opfatte som et anslag mod hele universitetet. Heldigvis blev det hurtigt klart, at universitetets ledelse står 100 procent bag Stiiig Markager i denne sag. Det kom til udtryk i Information 11. oktober og mere håndfast i beslutningen om at dække Stiiig Markagers procesomkostninger.

Det er det oplyste demokrati, som Bæredygtigt Landbrug går til angreb på med de mange sagsanlæg og i særdeleshed sagsanlægget mod Stiiig Markager. Ifølge universitetslovens § 2, stk. 3, skal universitetet og dets ansatte deltage i samfundsdebatten og bidrage til samfundets udvikling. Det var altså en del af jobbet, når Stiiig Markager gik ud med en vurdering af Landbrugs-pakkens effekt på vandmiljøet, der var mere pessimistisk end Novana-rapporterne, som AU leverer til staten. Det

er helt afgørende, at forskere kritiserer hinandens resultater, ikke mindst når der er tale om resultater, der er fremkommet i en politisk aftalt ramme. Uden denne kritik kan borgerne ikke kigge magthavere og magtfulde erhvervsinteresser i kortene.

Men må forskere bare udtale sig offentligt om alt muligt? Ja, det må vi!

I et svar til Heine Andersen 19. september 2017 beskriver Ombudsmanden, at der er tre måder, man som universitetsansat forsker kan udtale sig offentligt på. For det første kan man udtale sig på vegne af institutionen. For det andet kan man udtale sig på egne vegne i kraft af ansættelsen. For det tredje kan man udtale sig helt som privat person.

Denne tredeling er vigtig. Det er især i den anden form, at forskere bidrager til den demokratiske debat og samfundets udvikling. Når man udtaler sig på egne vegne i kraft af ansættelsen, står man selv inde for det, man siger, samtidig med at man nyder universitetets beskyttelse. Hvis det, man siger, er noget fagligt set uforsvarligt vrøvl, eller hvis man lader et politisk engagement overtrumfe fagligheden, så er det sit eget navn, man undergraver. Det ønsker de færreste forskere, og derfor er der stor respekt om forskeres offentlige udtalelser.

Må man sige, at man er ansat på universitetet, når man udtaler sig helt som privatperson? Ja, det må man godt, og i mange sammenhænge er det interessant og relevant, hvad det er for en erfaring, en debattør udtaler sig ud fra. Det er næsten altid sådan, at det er tydeligt ud fra det skrevne, om det bunder i ens forskning i bredeste forstand, eller om det er en rent privat holdning, der bygger på ens almindelige erfaring som samfundsborger.

Vi skal som forskere bidrage til samfundet. Ikke bare gennem fagfællebedømte artikler, men også i den offentlige debat. Vi skal ikke lade os afskrække af de få historiske eksempler,

hvor en forsker har sat politik over faglighed fx for at skabe sig en position som "klimarealist". Og vi skal i særdeleshed ikke lade os skræmme af magtfulde erhvervsinteressers rocker-metoder.

Bæredygtigt Landbrug bruger sagsanlæg, personhætz og slet skjulte trusler frem for at deltage i en saglig debat om de helt åbenlyse udfordringer, det konventionelle landbrug står over for. Dermed kommer Bæredygtigt Landbrug til at fremstå som en organisation, der er modstander af oplyst demokrati. ■

STÆVNING SKYLDES MANGEL PÅ ÅBENHED

Af Hans Aarestrup, direktør for Bæredygtigt Landbrug

Enten har Olav W. Bertelsen intet forstået af Bæredygtigt Landbrugs stævning af professor Stiiig Markager. Eller også ønsker han ikke at forstå det. Hvis det sidste er tilfældet, er følgende nok ikke meget værd – men jeg skal dog forsøge:

Problemet for os er ikke, at Stiiig Markager er uenig med Bæredygtigt Landbrug. Problemet er, at professorens tal og påstande om en signifikant stigning af kvælstofudledning til vandmiljøet strider imod den Novana-rapport, der for offentlige midler og som myndighedsbetjening hvert år giver en status på Danmarks miljøtilstand. Vi har forsøgt at få Aarhus Universitet eller Stiiig Markager selv til at dokumentere de besynderlige påstande – eller at trække dem tilbage. Intet er sket, og derfor må retten nu tale.

Enten tager Novana-rapporten fejl – eller også gør Stiiig Markager. De kan ikke begge have ret.

Novana-rapporten fremlægger åbent data, metoder og analyser. Stiiig Markager lægger ikke sine ting åbent frem.

Hvis Olav W. Bertelsen kan få Stiiig Markager til at fremlægge datasæt og beregninger, slipper vi for at gå i retten!

UNDERSØGELSE:

Universiteterne er uigenkendelige efter 20 års reformer

Andreas Kjær Stage har i sin ph.d.-afhandling dokumenteret den voldsomme udskiftning af personalet på de danske universiteter de sidste 20 år.

Universiteterne bliver ofte beskrevet som ærkekonservative, fodslæbende og resistente over for forandring, men i virkeligheden har landets otte universiteter gennemgået en voldsom udvikling de sidste 20 år, der har ændret dem grundlæggende som organisationer.

Det konkluderer Andreas Kjær Stage i sin ph.d.-afhandling, som han har fået publiceret delvist i tidsskriftet Higher Education i samarbejde med Kaare Aagaard.

“Det er tydeligt at se, at vi i Danmark har haft en stor appetit på at reformere vores universiteter de sidste 20 år set i forhold til lande som Tyskland, Storbritannien, Norge og USA. Hvis vi sammenligner universitetet i 1999 med universitetet i dag, er det to forskellige typer af organisationer”, siger Andreas Kjær Stage.

Han fortæller, at han blev interesseret i emnet, da han kunne konstatere, at forandringerne på universiteterne blev diskuteret ivrigt i litteraturen, men ingen havde dokumenteret, hvilke forandringer der præcis er tale om, og hvilke processer der driver udviklingen. Ud fra en tanke om, at de, der

arbejder på universitetet, er grundstenen, har han forsøgt at synliggøre udviklingen ved at analysere forskyningerne i sammensætningen af personalet. Altså hvilke grupper er vokset eller skrumpet?

“Data viser, at der er sket en overraskende voldsom forandring i både den administrative og den videnskabelige arbejdsstyrke”, siger han.

HK'ere skiftet ud med akademikere

Blandt det teknisk-administrative personale – TAP'erne i daglig tale – viser tallene, at de klassiske HK'ere – eksempelvis kontoruddannede sekretærer – teknikere, gartnere, betjente og lignende er blevet bemærkelsesværdigt færre. I 1999 udgjorde de mere end hver tredje og i 2017 godt hver femte ansatte.

Til gengæld er gruppen af akademisk uddannede administratorer, de såkaldte AC-TAP'er, vokset fra at udgøre hver tyvende til hver syvende ansatte.

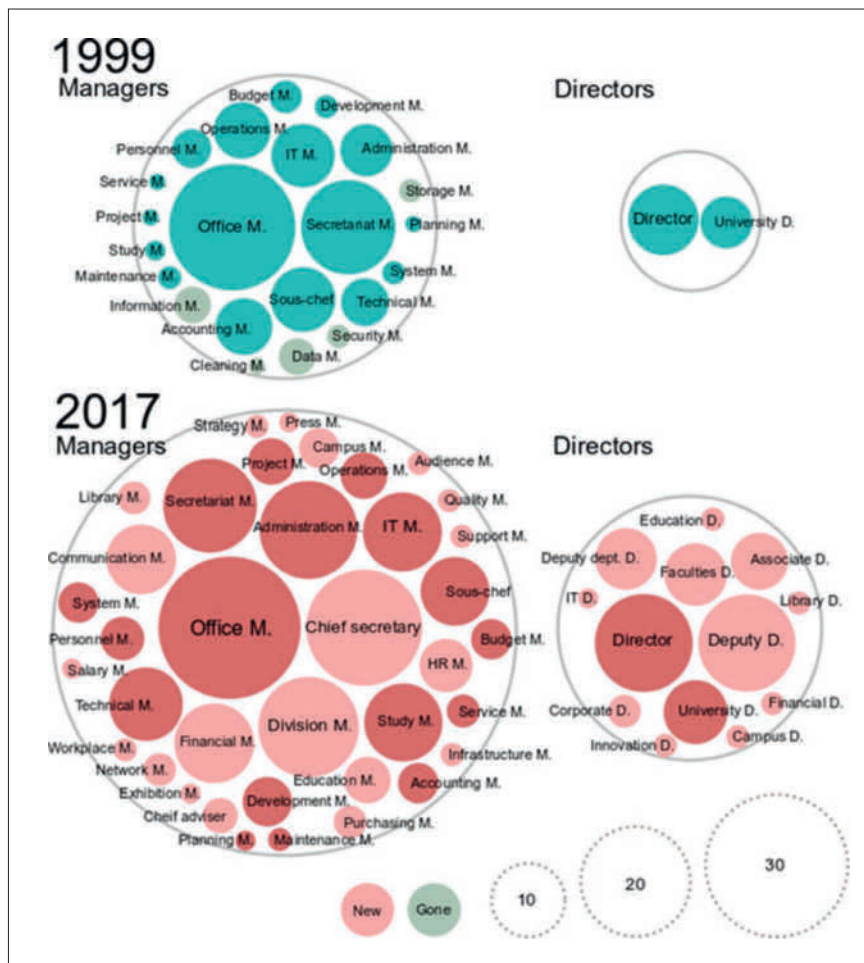
Ifølge Andreas Kjær Stage sidder de nye højtlønnede administrative medarbejdere blandt andet i stillinger med titler som koordinator, specialkonsulent, chefkonsulent og seniorkonsulent. Titler, som nærmest ikke eksisterede på

Andreas Kjær Stage har undersøgt personaleudviklingen på universiteterne.

universiteterne for 20 år siden, men nu er blevet helt normale. Disse nye typer af medarbejdere bemander i stigende grad de sekretariater, der understøtter landets 200 institutledere og dekaner, og den voksende vifte af specialiserede administrative enheder med egne ledere. På Københavns Universitet er AC-administrationen tredoblet siden 1999, mens sekretærene og de kontoruddannede er blevet beskåret med 42 procent. Antallet af teknikere og HK-laboranter er faldet fra at udgøre 28,1 procent af den samlede medarbejderstab i 1999 til 15,4 procent i 2017.

Andreas Kjær Stage siger, at det er meget uklart, præcis hvad de mange nye højtlønnede administratorer laver, og hvad nytten er af deres arbejde. ►

Figuren viser udviklingen i antallet af AC-cheftitler eller -direktørtitler fra 1999 til 2017.

hos EU og fonde, måle og dokumentere kvalitet, evaluere indsatsen, udtænke strategier og påvirke den brede offentlige dagsorden.

“Det er mit klare indtryk, at en stor del af akademikerne arbejder med nogle helt andre opgaver, end man havde for tyve år siden, så de har ikke kun overtaget HK’ernes traditionelle arbejde til en højere løn”, siger han.

Andreas Kjær Stage tilføjer, at det for forskerne åbenlyst betyder, at de oplever at få mindre traditionel administrativ støtte, og mere “professionel” administrativ og ledelsesmæssig støtte. Før var det entydigt professorerne, der satte dagsordenen, mens der i dag er et mere ligeværdigt forhold mellem forskerne og ledelsen.

Lektorene i klemme

Hos de videnskabeligt ansatte – VIP’erne i daglig tale – er der også sket voldsomme forandringer. Gruppen af lavtlønnede og midlertidigt ansatte som postdocer, ph.d.ere og videnskabelige assistenter er vokset kraftigt i både antal og andel. De midlertidigt ansatte er gået fra at udgøre knap en fjerdedel af VIP’erne for 20 år siden til mere end en tredjedel i 2017. Det skyldes ifølge Andreas Kjær Stage dels ph.d.-reformen, som betød, at universiteterne skulle fordoble andelen af ph.d.ere, dels at forskningsmidler i dag gives til professorer til specifikke projekter, hvor de selv skal ansætte medarbejdere til deres egen forskningsgruppe, og dels at en større akademisk arbejdsdeling

“Det kan godt være, at udviklingen giver supergod mening, men de positive effekter er ikke særlig godt beskrevet. Jeg synes, at universitetsledelserne har sovet lidt i timen, fordi de ikke har været i stand til at forklare nytteværdien af de flere akademiske medarbejdere”, siger han.

Andreas Kjær Stage tilføjer, at det i Danmark fortsat er meget lidt dokumenteret, hvordan de nye typer TAP’er reelt arbejder og med hvilke opgaver. Det, man ved, er primært fra studier i Tyskland og England, som dog har meget anderledes universitetssystemer.

Da han spurgte universitetsdirektøren på AU om, hvad special- og chefkonsulenter laver – de to stillingsbetegnelser, der nok er vokset mest i administrationen – lagde direktøren sit noget vage svar ud som video: “Special- og chefkonsulenter varetager meget

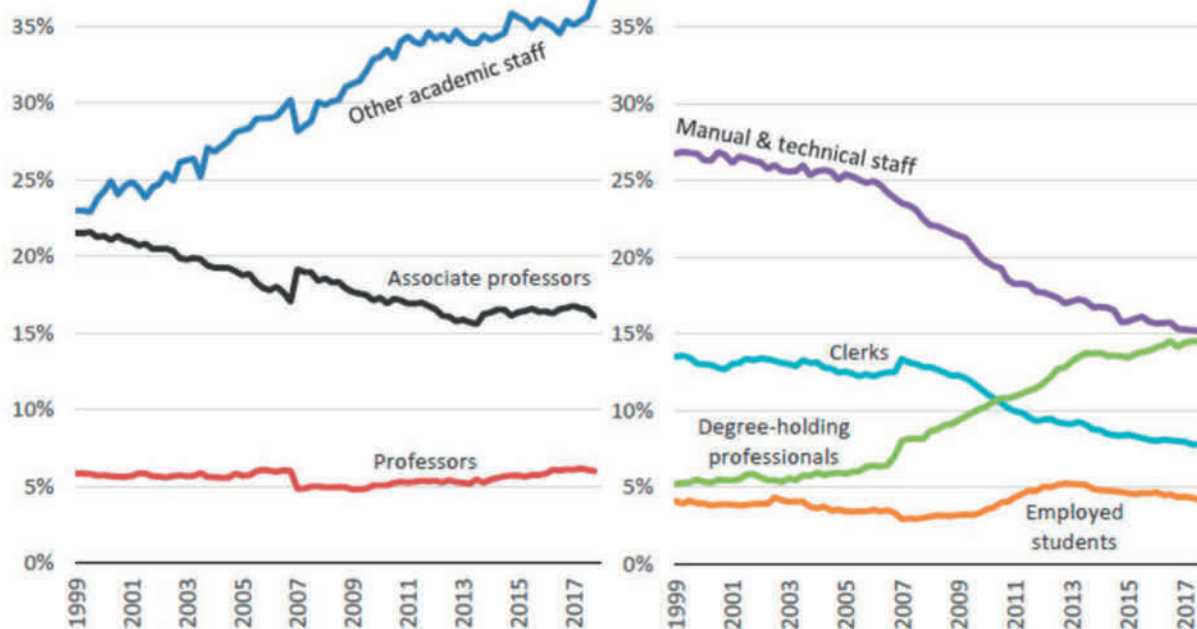
fagligt specifikke opgaver på et meget højt niveau”, lyder det blandt andet fra universitetsdirektøren.

Flere krav og opgaver

Andreas Kjær Stage siger, at udviklingen også kan ses som udtryk for, at universiteterne har fået flere og mere forskelligartede opgaver.

Før bestod et universitet primært af videnskabelige medarbejdere, der skulle forske og undervise, og nogle andre ansatte, der skulle servicere dem, men i dag stiller politikerne, erhvervslivet og ikke mindst hr. og fru Danmark krav om, at universiteterne skal bidrage med innovation, uddanne dimittender med høj beskæftigelsesgrad, øge den sociale mobilitet m.m. Det betyder, at der er brug for medarbejdere, der kan hjælpe forskerne med at etablere eksterne partnerskaber, søge forskningsmidler

Figure 1 Staff composition at Aarhus University, 1999-2017

FORKLARING PÅ GRAF

Grafen stammer fra Andreas Kjær Stages ph.d.-afhandling.

Other academic staff: Midlertidigt ansatte akademikere, dvs. ph.d'er, postdocer, videnskabelige assistenter mv.

Associate professors: Lektorer

Professors: Professorer

Manual and technical staff: Teknisk personale, gartnere, håndværkere mv.

Clerks: Kontor- og professionsuddannede, herunder kontoruddannede sekretærer

Degree-holding professionals: Ansatte i administrationen med en akademisk uddannelse

Employed students: Ansatte studerende, både i administrationen og som instruktører mv.

er blevet den nye norm globalt set. I forskningsprojekter og undervisning falder valget derfor oftest på postdocer, ph.d'er og videnskabelige assistenter, da det giver større manøvrer muligheder.

Der er forholdsvis nogenlunde lige så mange professorer i dag som for 20 år siden, mens andelen af lektorer er faldet betydeligt, og Andreas Kjær Stage ser en tendens til, at lektorerne er kommet i klemme:

“Udviklingen går mod, at der er brug for forskerledere – oftest professorer – der i kraft af deres tidligere resultater kan skaffe eksterne midler, og så noget fleksibel arbejdskraft, der kan udøve den praktiske forskning og undervisning. Lektorerne er en udsat gruppe, fordi de falder mellem to stole, da de er fastansatte og dermed dyrere og mindre fleksible end de midlertidigt ansatte, og de har svært ved at skaffe midler i konkurrencen med professorerne”, siger han.

Han tilføjer, at udviklingen gør det langt sværere for de unge forskere at

bide sig fast og få en karriere på universitetet.

Ens udvikling

Ifølge Andreas Kjær Stage har udviklingen været forbløffende ensartet i hele sektoren lige fra på RUC til AU, uanset om de har forskellige profiler og uanset andel af eksterne midler.

Dog har de store forskningstunge universiteter ansat særligt mange i midlertidige stillinger, mens forandringerne i administrationen har været forbavsende ensartet. Stigningen i midlertidige stillinger er bremset en smule i de seneste år efter ph.d.-satsningens udløb, dog er der ingen indikationer på, at forandringerne i administrationen stopper.

“Overordnet set bevæger vi os hen mod universiteter, som er mere samlede organisationer med flere tungtvejende personalekategorier ud over blot professorerne, der kan handle og være med til at præge agendaen, og den udvikling ser ikke ud til at stoppe lige foreløbig”, siger han. ■

Slut med at sjofle undervisningen

– skal sidestilles med forskningen

Universiteterne skal opprioritere undervisningen og sikre, at forskerne har de nødvendige pædagogiske og didaktiske kompetencer, fremgår det af udkastet til en ny stillingsbekendtgørelse, som ministeriet har sendt i høring.

At undervise skal ikke længere være en sur pligt, der skader karrieren, og som derfor bare skal overstås – som det er i dag for en del forskere på landets universiteter.

Faktisk skal det være lige så prestigefyldt at være en gudsbenådet underviser, som det er at være en brillant forsker, der hiver store bevillinger hjem, publicerer i kendte tidsskrifter og vinder internationale priser.

Et nyt udkast til stillingsstruktur, som er sendt i høring til den 8. november, vil således sidestille undervisning og forskning som to ligeværdige arbejdsopgaver og indføre nye krav til universiteterne om dokumentation for udvikling og vedligeholdelse af forskernes pædagogiske og didaktiske kompetencer.

Og det får opbakning fra universitetsledelserne, fra de studerende og fra en del af forskerne selv, men der er også kritiske røster, der er modstandere af flere krav og mere bureaukrati.

Olav W. Bertelsen, formand for DM Viden og fællestillidsrepræsentant på Aarhus Universitet (AU), der er blandt tilhængerne, siger:

“Det er i dag tæt på at være karriremæssigt selvmord at fokusere sine kræfter på at blive en dygtig underviser. Det er et kæmpe problem, at undervisningen ikke vægtes lige så højt som forskningen, så det er meget positivt, at man nu forsøger at holde fast i, at der også er nogle pædagogiske kvalifikationskrav, som skal være opfyldt”.

Ansvar er universiteternes

I udkastet til den nye stillingsbekendtgørelse slås det fast, at universiteterne har ansvaret for, at det videnskabelige personale (VIP) har de fornødne kompetencer til at løfte deres undervisningsopgaver.

Der skal blandt andet være udarbejdet en plan for, hvordan den enkeltes kompetenceudvikling skal foregå og vedligeholdes, og ledelsen får pligt til at følge op og diskutere det løbende med den enkelte forsker.

En obligatorisk undervisningsportefolio skal dokumentere gennemført universitetspædagogikum, afholdte kursus-/undervisningsforløb, forelæsninger, erfaring med vejledning og bedømmelse samt med pædagogisk ledelse.

Oplysningerne skal indgå i bedømmelsen af ansøgeren ved besættelsen af både lektorater og professorater.

“Der skal kunne dokumenteres en høj grad af original videnskabelig produktion på internationalt niveau og erfaring med varetagelse af undervisning på flere niveauer, prøver/eksamen, kursus-/studieledelse og bidrag til lærebøger/undervisningsmateriale. Det skal herved dokumenteres, at ansøgeren har udviklet fagområdet forsknings- og undervisningsmæssigt. Endvidere skal der lægges vægt på en vurdering af vedkommendes evne til at varetage forsknings- og undervisningsmæssige ledelsesopgaver og evt. andre funktioner, fx i relation til universitetets eksterne samarbejde”, står der om besættelsen af professorater i udkastet.

Signal til ledelsen

Karsten Boye Rasmussen, formand for Djøfs sektorudvalg for universiteter og forskning og lektor ved Syddansk Universitet, kalder det glimrende, at undervisningspligterne er skrevet klart ind i den nye stillingsbekendtgørelse.

“Jeg læser det sådan, at ledelsen skal tage undervisningen alvorligt, og at man skal lægge øget vægt på den del ved stillingsbesættelser. Det vil gøre en forskel, specielt de steder, hvor man ikke har været så opmærksom på undervisningen før”, siger han.

Ifølge Karsten Boye Rasmussen er det grundlæggende problem, at de videnskabeligt ansatte, specielt inden for humaniora

og samfundsvidenskab, bliver læst til med undervisningsopgaver, så de har svært ved at finde tid til at forske, men samtidig er det deres forskning og evnen til at skaffe forskningsmidler, som de bliver bedømt på ved ansættelser, forfremmelser, til lønforhandlinger, og når der er fyringsrunder.

“De fleste VIP'er føler en stor forpligtelse over for både undervisningen og forskningen, men det er vanskeligt at balancere de to, når det så tydeligt er forskningen, du bliver vurderet på, så

ja, der findes nok nogle, der smyger sig lettest muligt uden om undervisningen”, siger Karsten Boye Rasmussen.

God undervisning tæller mindre

Rapporten “Fremtidens meritering” fra april 2019 bekræfter, at forskningsmeritterne har større vægt end evnerne som underviser på landets universiteter. Meriteringsudvalget konkluderer således, at undervisning og indsatser omkring undervisningstilrettelæggelse belønnes i væsentlig mindre grad end forskning, når lønmidlerne skal fordeles. Mens 28 pct. af løntillæggene gives for en forskningsindsats, så gives 16 pct. for en undervisningsindsats.

Rapporten viser også, at der i forbindelse med ansættelser generelt ses færre krav og mindre detaljerede instrukser til bedømmelse af undervisningsmæssige kompetencer end til bedømmelsen af forskning.

Formændene for bedømmelsesudvalgene har også vidt forskellige opfattelser af, hvor vigtige undervisningskompetencer er, skriver Meriteringsudvalget.

Modstand mod regler og dokumentationskrav

Maja Horst, tidligere institutleder på KU og nu professor på DTU, var medlem af Meriteringsudvalget. Hun

husker, at de forsøgte at tale sig frem til, hvordan undervisning kan fylde mere, således at folk faktisk anerkendes for at udøve rigtig god undervisning – og det også tæller i forfremmelse mv.

Men hun opfattede det sådan, at der primært var lagt op til, at det er noget, universitetsledelserne skal tage hånd om.

“Det er lidt ærgerligt, at vi i Danmark tit tyer til bekendtgørelsesregler, når der er noget, vi gerne vil ændre. Det bliver meget stift og har ofte en masse afledte uheldige effekter. I Meriteringsudvalget løb vi også på det problem, at hvis man gerne vil have, at undervisningsindsatsen tæller, så er man nødt til at få den dokumenteret – og det er der mange universitetsansatte, der ikke kan

► lide at bruge tid på – fordi de opfatter det som administrativt uproduktivt arbejde. Det så vi fx, da man indførte undervisningsportfolio på KU. Det blev oprindeligt besluttet for at komme de ansattes ønske om synlighed af undervisningsopgaverne i møde, men implementeringen blev langt hen ad vejen opfattet som kontrol og bureaukrati”, skriver Maja Horst i et svar til Forskerforum.

Hun tilføjer, at der rundt omkring på universiteterne er mange ledere, der prøver at tage meritering af undervisning alvorligt – men der er desværre også mange steder en kultur, hvor det stadig primært er forskningen, der tæller.

“Den kultur bæres af både ledere og medarbejdere (fx i bedømmelsesudvalg). Men det er den, lederne skal arbejde med at ændre”, skriver hun.

Kulturændring nødvendig

Thomas Vils Pedersen, fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på KU og næstformand i DM, er enig i, at det til syvende og sidst handler

om den enkelte leder, og hvad vedkommende lægger vægt på eksempelvis i forbindelse med ansættelser.

“En ting er, hvad der står i en bekendtgørelse, og noget andet er, hvad lederne gør, når de står med en ansøger, som de meget gerne vil have. Fornemmelsen er nu, at det er den mest forskningstunge, som får stillingen”, siger han.

Thomas Vils Pedersen ser det mere som en kulturændring, hvor undervisningen bliver prioriteret højere, som allerede har været i gang på universiteterne gennem nogen tid, men som tager tid.

“Der er store forskelle på institutter og fakulteter, men de fleste steder er det kun i et begrænset omfang, at forskerne gemmer sig væk. Der er et klart billede af, at undervisningsindsatsen fylder mindre i det samlede billede inden for områder med store eksterne bevillinger”, siger Thomas Vils Pedersen.

Opbakning fra studerende og ledelsen

Også Danske Studerendes Fællesråd bakker op om den nye stillingsbe-

kendtgørelse. Formanden, Johan Hedegaard Jørgensen, siger, at der som udgangspunkt findes mange dygtige undervisere, men de oplever ofte en karrieremæssig mur på universiteterne og søger andre steder hen og bliver eksempelvis gymnasielærer i stedet.

“Det er et spørgsmål om, hvad der giver størst prestige, så man skal også belønne de dygtige undervisere, og det kan den nye bekendtgørelse måske hjælpe med til. Desværre er det sådan, at universiteterne er økonomisk presset, og så bliver det de økonomiske hensyn, som kommer til at gælde”, siger han.

Jesper Langergaard, direktør for Danske Universiteter, siger, at universiteterne generelt er positive over for øget fokus på undervisningen og opgraderingen af VIP’ernes undervisningskompetencer.

Universiteterne anbefaler, at alle får ret til pædagogisk og didaktisk opgradering, og støtter, at undervisningskompetencer får betydning ved professoransættelser. ■

BEDRE KARRIEREVEJE PÅ VEJ

De videnskabeligt ansatte på universiteterne har længe klaget over, at det mildest talt er uklart, hvad der skal til for at kravle op på det næste trin på karrierestigen – og måske ligefrem kvalificere sig til en fast stilling.

Det forsøger en ny bekendtgørelse for stillingsstrukturen, der skal gælde fra januar 2020, at råde bod på. I den nye struktur skelnes der klart mellem hovedstillinger og øvrige stillinger, hvor hovedstillingerne udgør en sammenhængende, universitær karrierevej bestående af stillingskategorierne adjunkt/forsker, lektor/seniorforsker og professor. Ph.d.-stipendiater og postdocs er altså ikke inkluderet.

Det fremgår, at stillingen som adjunkt/forsker fremover også kan besættes som led i et tenure track-forløb, hvor den ansatte efter maksimalt seks år overgår til en ansættelse som lektor/seniorforsker. Overgang forudsætter, at den ansatte bedømmes fagligt kvalificeret. Ved en negativ bedømmelse kan adjunktforløbet forlænges med yderligere to år.

Universitetet får også mulighed for at tilbyde særligt talentfulde lektorer/seniorforskere et program til forfremmelse til professor, der kan vare op til 8 år. Herefter overgår vedkommende til en ansættelse

som professor, hvis den ansatte samlet set vurderes kvalificeret.

Der er altså tale om to selvstændige forløb fra adjunkt til lektor og fra lektor til professor, der kræver en positiv bedømmelse på hvert stadie.

Dansk Magisterforenings (DM) holdning er, at det er positivt, at der nu sendes et klart signal om, at det er tænkt som en sammenhængende universitær karrierevej. DM ser dog gerne, at man går skridtet videre, så tenure track-ansættelse af adjunker/forskere bliver hovedreglen.

Til gengæld kritiserer DM, at bekendtgørelsen indeholder en række uacceptable forringelser for tenure track-adjunker. Der lægges op til, at adjunkten ikke længere selv skal kunne beslutte at indstille sig til bedømmelse tidligere end “inden for det sidste halve år af adjunktperioden”, adjunkten skal ikke længere have krav på en bedømmelse nr. 2, hvis den første bedømmelse er negativ, og ministeriet vil give mulighed for at forlænge adjunktperioden til otte år.

Olav W. Bertelsen, formand for DM Viden og fælles-TR på AU, mener, at perioden risikerer at blive for lang, og det kan blive overladt til lederens forgodtbefindende, om

adjunkten kan komme videre i sin universitetskarriere.

Han kritiserer også, at postdocstillingen ikke er inkluderet som en del af hovedsporet, da det i realiteten er det første karrieretrin for de fleste forskere. Han mener også, at jobindholdet ikke er grundigt nok beskrevet i bekendtgørelsen.

“Som det står nu, kan det være forefaldende akademisk arbejde, som hverken er fagligt eller karriereudviklende”, siger han.

Thomas Vils Pedersen, fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på KU og næstformand i DM, glæder sig over, at der nu bliver indført et internationalt genkendeligt karriereforløb fra lektor til professor.

Karsten Boye Rasmussen, formand for Djøfs sektorudvalg for universiteter og forskning og lektor ved Syddansk Universitet, advarer derimod mod fortsat at bruge betegnelsen tenure track i forbindelse med forløbet fra adjunkt til lektor. Han siger, at det danske tenure track internationalt opfattes som falsk varebetegnelse for en “lektorsti”, da forløbet i USA dækker hele karrierestigen fra adjunkt til professor, og tenure giver en sikring mod afskedigelse, som til stor overraskelse for udlændinge ikke eksisterer i Danmark.

Frygter misbrug af ny stillingstype

Ny stillingsbekendtgørelse vil give universiteterne mulighed for at ansætte studielektorer og studieadjunkter, som kun skal undervise og ikke forske. Tillidsfolk og studerende frygter, at det kan blive enden på den forskningsbaserede undervisning på bacheloruddannelserne.

En glidebane, der kan føre til misbrug og blive enden på universiteternes adelsmærke: den forskningsbaserede undervisning – i hvert fald på bacheloruddannelserne.

Sådan lyder frygten fra både tillidsfolk og studerende på baggrund af en ny bekendtgørelse om stillingsstruktur for videnskabeligt personale, som Uddannelses- og Forskningsministeriet har sendt i høring.

Ministeriet vil nemlig åbne for, at universiteterne kan ansætte studielektorer, som udelukkende skal undervise. De kan dermed undervise flere timer end de "normale" adjunkter og lektorer, der også skal have tid til at forske.

Ifølge bekendtgørelsen kan det ske "i begrænset omfang i forbindelse med undervisning i redskabsfag eller grundlæggende

fag, hvor det faglige indhold ikke beror på ny forskning", men holdningen blandt flere tillidsfolk er, at det risikerer at ende i et misbrug, fordi de nye studielektorer og adjunkter vil være billigere at ansætte, og det ikke er klart nok defineret, hvilke undervisningsopgaver de må varetage.

"Der skal være et håndtag, der sikrer mod overforbrug af studielektorer og studieadjunkter, fordi universiteterne groft sagt får undervisningen til halv pris, og det kan nogle steder være fristende for ledelsen, da økonomien er så presset mange steder", siger Thomas

Vils Pedersen, fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på KU og næstformand i DM.

Han tilføjer, at den fælles holdning i Akademikerne – AC – er, at studielektorer og studieadjunkter ikke skal tælle med som videnskabelige medarbejdere i opgørelsen af, hvor stor en andel af undervisningen der er forskningsbaseret. Det vil i praksis sikre en slags lokale kvoter for, hvor mange studielektorer og studieadjunkter der må ansættes.

Mulighed for flere fastansættelser

Thomas Vils Pedersen siger, at DM støtter at indføre stillingskategorien, da det er en mulighed for at konvertere midlertidige undervisningsstillinger som eksempelvis eksterne lektor og undervisningsassistent til faste stillinger, eftersom studielektorerne vil skulle fastansættes.

Han roser derfor også, at beskrivelsen af, hvad eksterne lektorer må bruges til, er strammet op i den nye bekendtgørelse.

Johan Hedegaard Jørgensen, formand

for Danske Studerendes Fællesråd, deler bekymringen for konsekvenserne for den forskningsbaserede undervisning, som han kalder enormt vigtig og hele forudsætningen for universitetet.

"Det vil være enormt problematisk, hvis det bliver normen at bruge studieadjunkter og studielektorer, og det samme gælder i øvrigt overdreven brug af studenterinstruktører. De kan være et udmærket supplement, men de

må ikke tage over, da det er vigtigt, at undervisningen er opdateret med den nyeste forskning", siger han.

A- og B-hold

Olav W. Bertelsen, formand for DM Viden og fælles-TR på AU, er enig i, at problemet er, at der ikke er indbygget en tilstrækkelig begrænsning, så brugen kan blive bredt så meget ud, at det bliver uforvarligt, siger han.

Karsten Boye Rasmussen, formand for Djøfs sektorudvalg for universiteter og forskning og lektor ved Syddansk Universitet, frygter ligefrem, at det kan ende med et A- og et B-hold blandt de videnskabeligt ansatte, hvor det er "finere" at have ret til at forske, mens studielektorer og studieadjunkter må gøre det tunge undervisningsarbejde.

"Universiteternes undervisning skal på alle niveauer helt hovedsageligt være forskningsbaseret. For at forebygge et misbrug med en høj undervisningsdækning med studieadjunkter og studielektorer bør denne undervisning ikke tælle med i opgørelsen af forskningsbaseret undervisning", siger han.

Jesper Langergaard, direktør for Danske Universiteter, siger, at holdningen hos universiteterne er, at forskningsbaseret uddannelse er helt afgørende og lige vigtig i starten og i slutningen af en uddannelse.

Der er allerede universiteter, der bruger studielektorer i forbindelse med redskabsfag, hvilket fungerer godt, men han understreger, at det er en balance, fordi forskningsbaseringen er universitetets kendetegn. ■

“

Der skal være et håndtag, der sikrer mod overforbrug af studielektorer og studieadjunkter, fordi universiteterne groft sagt får undervisningen til halv pris.

Thomas Vils Pedersen, fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på KU og næstformand i DM

Strålende fremskridt med grå skygger

Nobelprisen i kemi blev i år tilegnet opfindelsen af litium-ion-batteriet, men batteriproduktionen, opfindelsen har banet vejen for, bygger på børnearbejde og problematiske arbejdsforhold.

“**D**e skabte den genopladelige verden”. Sådan lyder overskriften til pressemeddelelsen, der annoncerede årets vindere af Nobelprisen i fysik: John Goodenough, Michael Stanley Whittingham og Akira Yoshino. De tre forskere får prisen for at have opfundet litium-ion-batteriet og dermed, som det hedder i præsentationen, tilvejebragt mulighederne for et trådløs samfund fri for fossile brændstoffer.

Skabelsen af litium-ion-batteriet kan nærmest ses som en tretrinsrakete. Under oliekrise i 70'erne lagde

Stanley Whittingham grundlaget, da han opdagede det ekstremt energirige materiale titaniumdisulfid, som han brugte som katode i et batteri. Det udviklede John Goodenough videre på i 1980, da han udskiftede titaniumdisulfid med koboltoxid, hvilket øgede kraften betragteligt. Batteriet blev endeligt stabiliseret og gjort kommercielt anvendeligt af Akira Yoshino, der fandt på at bruge petroleumskoks som anode i stedet for metallisk litium, som var udgangspunktet fra Whittingham.

I 1991 kom litiumbatteriet på markedet første gang, og siden har det været

en afgørende faktor bag udbredelsen af mobiltelefoner, bærbare computere, trådløst værktøj, elbiler og elcykler, og formentlig vil det spille en hovedrolle i den grønne omstilling, verden i disse år forsøger at løbe i gang.

Men som bekendt har medaljen en bagside, selv når det gælder en så godgørende opfindelse som det genopladelige batteri. Og skyggesiden af litium-ion-batteriproduktionen gør sig desværre stadig gældende. Det handler om metallet kobolt, som er en vigtig ingrediens. Mere end 60 procent af verdens kobolt kommer fra det såkaldte

“kobberbælte” i den sydøstlige del af Congo. Her udvindes kobolt dels i miner, der typisk drives af udenlandske firmaer, dels af individuelle minearbejdere, der på egen hånd graver i tidligere industridrevne miner, udvasker kobolten og sælger den til opkøbere i såkaldte “buying houses”, hvorfra den opkøbte kobolt udskibes typisk til Kina for videre forarbejdning. Arbejdet foregår fuldstændig uformelt og ukontrolleret, hvilket betyder, at der også er mange børn og helt unge i den løse arbejdsstyrke, der ud fra nogle estimater skal tælles

i hundredtusinder, hvoraf børnearbejderne skal tælles i titusinder. Dertil kommer de sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger omkring arbejdet, som er næsten ikkeeksisterende.

For to år siden gjorde en rapport fra Amnesty International opmærksom på problemet, og siden er det blevet dokumenteret af både medier og andre NGO'er. Firmaer som Tesla og Apple hævder, at de ikke aftager “uetisk” kobolt, men andre kilder siger, at det er meget svært for virksomhederne at gardere sig,

fordi kobolten fra både den formelle og uformelle mineindustri i Congo blandes på ukontrolleret og uigenemskuelig vis.

Whittingham, Goodenough og Yoshino kan naturligvis ikke bebrejdes den måde, hvorpå der i dag kapitaliseres på deres opfindelse. Men når vi fejrer videnskaben og de teknologiske fremskridt, er det måske rimeligt at minde os selv om, at der skal ryddes op efter festen. ■

Her er de universiteter, der vil oprette 1-årige overbygningsuddannelser

Tre ud af landets otte universiteter har søgt om opstartsmidler til at oprette nye 1-årige overbygningsuddannelser, men der er skepsis over for, om der overhovedet vil være efterspørgsel fra studerende og arbejdsgivere.

Universiteternes lyst til at oprette nye 1-årige overbygningsuddannelser som alternativ til den traditionelle 2-årige kandidatgrad må betegnes som lunken.

Blot tre universiteter ud af landets otte har søgt om opstartsmidler til i alt otte uddannelser. Københavns Universitet (KU) overvejer at oprette tre uddannelser, Copenhagen Business School (CBS) en enkelt, og Syddansk Universitet (SDU) har søgt om midler til fire uddannelser.

Rie Snekkerup, vicedirektør for uddannelse på KU, siger, at KU har søgt om opstartsmidlerne for at undersøge, om der overhovedet vil være en efterspørgsel blandt de studerende om at søge om optagelse og blandt arbejdsgiverne til at ansætte dem efter endt uddannelse. Det er altså slet ikke sikkert, at uddannelserne ender med at blive udbudt.

Så kan man konkludere, at I fortsat er skeptiske?

“Det kan du sagtens gøre. Vi kan ikke se, hvor der skulle være behov for en 1-årig grad. Vi ser fortsat 3+2, altså en 3-årig bachelor og en 2-årig kandidat, som hovedvejen på KU. Vores 5-årige uddannelser fremhæves ofte som en af fordelene ved det danske system, fordi

vi leverer kandidater af høj kvalitet”, siger Rie Snekkerup.

Vicedirektøren for uddannelse tilføjer, at et af problemerne med de nye 1-årige overbygningsuddannelser er, at de udgør en akademisk blindgyde, idet det afskærer de studerende fra efterfølgende at tage en 2-årig kandidatgrad på grund af uddannelsesloftet, og det afskærer også de studerende fra at gå videre og tage en ph.d.-grad, hvis de vil gå forskervejen.

Ifølge Rie Snekkerup vil KU foretage en grundig undersøgelse af behovet, inden ledelsen beslutter, om den vil gå videre, og så skal de nye uddannelser også igennem KU's interne kvalitets-sikringssystem, før de overhovedet kan blive en realitet. Optag kan derfor tidligst blive fra 2021.

Del af verdensmålssatsning

Bjarne Graabech Sørensen, prorektor på SDU, siger, at universitetet har besluttet at oprette fire 1-årige uddannelser som et led i SDU's satsning på at drive universitetet i overensstemmelse med FN's 17 verdensmål. Det afspejler sig også i de fire uddannelser: bæredygtige vandressourcer, klimatilpasning, retfærdighed, samfund og institutioner/justice, society and institutions og responsible business practice.

“Vi synes, at 1-årige overbygningsuddannelser med 60 ECTS-point passer godt til arbejdet med verdensmålene, da der næppe vil være behov for et 2-årigt forløb til så specialiserede uddannelser”, siger han.

Bjarne Graabech Sørensen understreger, at SDU's aftagerpaneler skal inddrages, og man skal også sikre sig, at der ikke allerede udbydes tilsvarende uddannelser, før ansøgningen om oprettelse endelig kan sendes til ministeriet, hvilket formentlig først sker i sommeren 2020.

Bjarne Graabech Sørensen kan ikke svare på, om SDU med tiden vil udbyde flere 1-årige overbygningsuddannelser, men hovedsporet på SDU vil fortsat være en 3-årig bachelor efterfulgt af en 2-årig kandidatgrad.

“To år er i langt de fleste tilfælde passende, fordi den studerende får mulighed for at opbygge sin faglighed med et langt indløb og med seks måneder til at skrive speciale”, siger han.

En skjult spareøvelse

Det var et bredt politisk flertal bestående af Venstre, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet, der i

december 2018 indgik aftalen “Mere fleksible universitetsuddannelser”.

Et af formålene var ifølge aftaleteksten at skabe flere muligheder for de studerende og samtidig skabe hurtigere veje til arbejdsmarkedet, hvor der er stor efterspørgsel.

Aftalen blev kritiseret fra flere sider. Blandt andet udtalte Dansk Magisterforenings formand, Camilla Gregersen, at det grundlæggende var en fejltagelse:

“Styrken ved universitetskandidater er den faglige progression og dybde, som udmøntes ikke mindst i

specialeskrivningen, hvor den studerendes evner til kritisk tænkning og løsningsorienteret akademisk analyse står sin prøve. Jeg har ikke hørt om virksomheder eller erhvervsorganisationer, der efterspørger universitetsuddannelser uden den faglige ballast, som kandidaterne er kendt for i dag. Så jeg kan ærlig talt ikke se behovet for 1-årige uddannelser”, sagde hun.

DM-formanden kaldte det også en skjult spareøvelse, da en 1-årig overbygning er billigere end en 2-årig kandidat. Lokkemidlet over for universiteterne

er et 30 procent højere taxameter til de 1-årige end til de øvrige uddannelser.

“Det er tydeligt, at regeringen vil lokke universiteter og studerende til at vælge de 1-årige uddannelser med et højere taxameter. Det lyder måske som en prioritering af uddannelserne, men det er i virkeligheden en spareøvelse, der går ud på at fjerne udgifter til den 2-årige kandidatuddannelse”, sagde Camilla Gregersen.

Flere af landets rektorer afviste også på forhånd at være interesserede i at udbyde den nye type uddannelser. Blandt andet udtalte DTU-rector Anders Bjarklev, at han ikke kunne se noget formål med at gøre det, og samme melding lød fra ITU’s daværende rektor, Mads Tofte. Brian Bech Nielsen fra Aarhus Universitet og prorektor for uddannelse på Aalborg Universitet Inger Askehave sagde, at de ikke havde umiddelbare planer, mens RUC’s rektor, Hanne Leth Hansen, ikke umiddelbart kunne se, hvor uddannelsen ville passe ind, men hun ville dog spørge i fagmiljøerne. ■

HER ER DE 1-ÅRIGE OVERBYGNINGSUDDANNELSER

1. Europas abrahamiske religioner: jødedom, kristendom og islam i samspil og konflikt, Københavns Universitet
2. Køn i praksis. Bæredygtig innovation i det 21. århundrede, Københavns Universitet
3. Data steward, Københavns Universitet
4. Sustainable tourism and hospitality management, Copenhagen Business School
5. Bæredygtige vandressourcer, Syddansk Universitet
6. Klimatilpasning, Syddansk Universitet
7. Retfærdighed, samfund og institutioner/justice, society and institutions, Syddansk Universitet
8. Responsible business practice, Syddansk Universitet.

Sidsel ser på unges intimfotos med pornobriller

Hun vil helst forske i samfundets brændpunkter. Derfor skiftede Sidsel Kirstine Harder ph.d.-emne fra "Danmark som pornografisk foregangsland" til et sted, hvor der er tryk på udviklingen: unges brug og misbrug af digitale intimbilleder.

Unge har ganske godt styr på etikken omkring den digitale seksualitet, konstaterer Sidsel Kirstine Harder ud fra sine undersøgelser.

En dag, da Sidsel Kirstine Harder som ung sociologistuderende sad i sin stue og skrev på en opgave med titlen "Hvad er et samfund?", kiggede hun tilfældigvis ud ad vinduet og fik øje på en narkoman, der sad nede på gaden og fixede sig i lysken.

"Og så slår det mig: Det er jo det derude, der er samfundet, og ikke det, jeg sidder og læser på min computer".

Samfundets mere eller mindre skjulte bagsider har været en rød tråd for Sidsel Kirstine Harders studier, arbejde og forskning. I hendes studietid var hun frivillig på en varmistue for prostituerede, og til hendes speciale lavede hun feltarbejde om stoffer i nattelivet. Senere har hun blandt andet været ansat ved politiet, og som ph.d.-studerende er hun fortsat med at udforske grænselandet mellem godt og skidt

inden for den menneskelige seksualitet, nemlig brugen og misbrugen af intime billeder, vi sender til hinanden digitalt.

Danmark rykker hurtigt

De private billeder og små optagelser er med mobiltelefonerne blevet en udbredt del af danskernes erotiske liv, men de har stået i stærkt negativt lys på grund af sager om misbrug og ulovlig spredning af ufrivillige optagelser. Mest kendt

er "Umbrella-sagen", hvor to 15-årige blev filmet, mens de havde sex, og optagelsen blev spredt bredt mellem mange unge. I den sag har politiet rejst 1.150 sigtelser, og flere er blevet dømt til at betale erstatning. Men der er flere nuancer i digital seksualitet end de overgreb, man hører om, forklarer Sidsel Kirstine Harder. I hendes afsøgning af emnet stod det hurtigt klart, at de unges etik omkring dette er forholdsvis udviklet.

"Danmark har rykket sig enormt hurtigt på kort tid. I flere andre lande er det kriminelt, at unge sender billeder til hinanden, selv om begge samtykker. I Danmark fandt vi hurtigt ud af, at selvfølgelig skal kvinder have lov til at tage billeder af deres egen krop uden at blive udskammet eller misbrugt. Og de unge er selv med til at sætte nye etiske grænser i den digitale sfære. Jeg vil jo gerne have, at min ph.d. kommer ind og arbejder med nogle problemer, men nogle gange når man som forsker næsten ikke at byde ind, før noget er blevet almindelig viden", siger hun.

Tredjepersoner hjælper

Den digitale seksualitet har dog stadig sine skyggesider, nemlig når billederne deles mod afsendernes vilje. Det har Sidsel Kirstine Harder arbejdet med blandt andet ved at dykke ned i politisager på området. Men også her har hun en positiv historie at fortælle, nemlig om de personer, der overværer eller modtager den ulovlige spredning af billeder.

"I debatten taler vi meget om gerningsmænd, men vi glemmer at tale om dem, der kigger på. Nogle teorier går ud fra, at mænd altid vil efterspørge og udnytte intime billeder af kvinder. Men den forskning, jeg udøver, viser nogle andre ting. For det første ser vi, at selvom mange unge modtager billeder uden samtykke, er det de færreste – cirka 1 ud af 5 – af modtagerne, der sender ulovligt. Selvom der stadig er et problem, er det værd at undersøge, hvem der stopper spredningen og hvorfor", fortæller hun.

"Unge, jeg har talt med, oplevede det ikke som særlig behageligt at få vist intime billeder. Nogle fortæller, at de får ondt i maven af at se det, og de tager følelsesmæssigt og moralsk afstand

“ I Danmark fandt vi hurtigt ud af, at selvfølgelig skal kvinder have lov til at tage billeder af deres egen krop uden at blive udskammet eller misbrugt.

Sidsel Kirstine Harder

fra dem, der ulovligt deler billeder. Omvendt kan jeg se i de afsluttede politisager, jeg har arbejdet med, at sådanne tredjepersoner – "bystandere" – har haft en vigtig rolle i at støtte offeret og involvere hjælp udefra. Så der ligger i den gruppe et kæmpe potentiale med hensyn til at forebygge og reducere skaden, vel at mærke hvis vi lader være med at se dem – og tale til dem – som potentielle krænkere. Så det er der, jeg forebyggelsesmæssigt håber, at ph.d.en kan bidrage".

Studerede porno i USA

I sin teoretiske tilgang til emnet bruger Sidsel Kirstine Harder begreber hentet fra videnskabelige studier af pornografi. Oprindeligt ville hun gerne have gået all in på porno og skrevet om Danmark som pornografisk foregangsland i anledning af 50-års jubilæet for pornoens legalisering. Men som hun konstaterer: "Porno er ikke så meget på folks læber mere, det er blevet for mainstream".

VIS OS DIT PH.D.-PROJEKT

Hvem: Sidsel Kirstine Harder, cand. scient.soc.

Hvad: Billeder med nøgenhed og konsekvenser: sociologien om intime billeder, digitale sexkrænkelser og hverdagslig pornografi.

Hvor: Sociologisk Institut, KU.

Hvorfor: Unges brug af intime billeder, som de tager af sig selv og distribuerer, er i stor udvikling. Projektet bruger viden om bl.a. pornografi til at forstå sociale praksisser med at tage og dele intime billeder og analysere fænomenet digital seksualitet.

Pornoteorien fik hun godt og grundigt ind under huden, da hun i sin tid valgte at studere et semester i USA.

"På et tidspunkt, mens jeg studerede, følte jeg, at alle sociologiske teoretikere enten var døde, tyske eller mænd. Og for at komme væk fra det tog jeg til Berkeley i Californien for at studere hos Judith Butler, som har grundlagt tredjebølgefeminismen. Der tog jeg et fag hos den forsker, der har opfundet den empiriske tilgang til porno, og det hulkom jeg aldrig rigtig op af", fortæller Sidsel Kirstine Harder.

Hun vil ikke kalde folks private intimbilleder for porno. Men der er paralleller.

"Porno er noget, der siver ud i samfundet. Dels fordi nøgenhed bliver mere legalt og acceptabelt, men også fordi interessen for porno er med til at drive den medieteknologiske udvikling fremad".

Sent i gang

Sidsel Kirstine Harder er det, hun selv kalder en "late bloomer" inden for forskningsverdenen. Hun er 36 år gammel, og fra hun blev færdiguddannet som sociolog fra KU i 2010 og frem til ph.d.-ansættelsen i 2017, har hun arbejdet uden for universitetet, dels i Socialforvaltningen i Københavns Kommune, dels i Rigspolitiet. Og måske ligger her en forklaring på hendes klare fokus på, at hendes forskning skal ud og løse problemer i samfundet.

"Jeg har været ansat ude blandt de varme hænder – socialrådgivere og politifolk – hvor folk har pissetravl, og der er man altså nødt til hurtigt at kunne forklare, hvad det er, man kan som sociolog, og hvilke problemer man kan være med til at løse", siger Sidsel Kirstine Harder.

Men det handler også om at finde sin egen profil i den interne konkurrence, hvor hendes sene indtræden har gjort, at hun allerede er bagud på nogle områder.

"Jeg har kolleger på min alder, som har 5-10 år mere forskningserfaring – flest mænd, selvfølgelig – og jeg kan ikke rulle en publikationsliste ud og konkurrere på den front, når der deles faste stillinger ud. I stedet prøver jeg at gøre en forskel ude i praksis". ■

Humaniora og samfundsvidenskab risikerer at komme i klemme i den grønne omstilling

De "tørre" videnskaber kan ende som de store tabere, når regeringen øremærker flere midler til grøn forskning i de kommende år. Ministeren og flere af partiernes ordførere understregede dog på det forsknings- og uddannelsespolitiske topmøde på DTU, at der også bliver brug for humaniora og samfundsvidenskab, hvis CO₂-udledningen skal reduceres med 70 procent.

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning kan blive de store tabere, når Danmarks udledning af klimagasser skal nedbringes med 70 procent inden 2030, som den nye socialdemokratiske regering har besluttet sammen med partierne i rød blok.

For det tyder på, at S-regeringen vil satse massivt på forskning i grønne teknologiske løsninger for at nå målet, hvilket betyder, at der skal kanaliseres flere midler til de naturvidenskabelige og tekniske forskningsdiscipliner.

I partiets klimapolitik står der blandt andet, "at vi skal være mere strategiske i, hvordan vi bruger de midler, vi har til forskning".

Konkret foreslår S at afsætte en grøn forskningsmilliard årligt til forskning i energiteknologi og -løsninger og på en national satsning på forskning inden for lagring og konvertering af energi.

Samtidig er det kommet frem, at pengene til den grønne satsning, i hvert fald i 2020, skal findes ved at

øremærke midler til formålet inden for de eksisterende offentlige budgetter til forskning.

Det fik flere af partiernes forskningsordførere til at opfordre til også at huske at tilgodese humaniora og samfundsvidenskab på det årlige uddannelses- og forskningspolitiske topmøde på DTU den 2. oktober.

Liberal Alliances Henrik Dahl advarede mod at putte alle pengene i en sektor og udsulte andre forskningsområder.

"Vi har også et ansvar over for humaniora og samfundsvidenskab, og vi skal passe virkelig meget på med at definere projekterne til et for smalt formål", sagde LA-ordføreren.

Dansk Folkepartis ordfører, Henrik Thulesen Dahl, udtrykte også bekymring for, at vi er i færd med at styre alle vores forskningsmidler over i det grønne.

"Det løser ikke noget, hvis vi glemmer alle de andre ting. Vi skal huske

på, at klima er blot et af 17 verdensmål", sagde han til topmødet.

Grøn milliard tages fra andre områder

Problemet er, at den grønne forskningsmilliard skal komme ved at øremærke midler fra forskningsreserven, der udgør 1,9 milliarder kroner i 2020. Det er penge, der alligevel skulle bruges på forskning, så der er tale om en omfordeling af det eksisterende offentlige forskningsbudget og ikke om en ekstra milliard, som regeringen skrev i sin pressemeddelelse. Frygten er derfor, at der bliver færre penge at søge inden for humaniora og samfundsvidenskab, når der skal satses på at udvikle grønne klimaløsninger.

"Den grønne milliard er fremkommet ved en prioritering af forskningsreserven på bekostning af andre mulige forskningsområder", siger senioranalytiker ved tænketanken Kraka Niels Storm Knigge til Information.

David Budtz Pedersen, professor mso i forsknings- og innovationspolitik på Aalborg Universitet, er enig:

"Ved præsentationen af finanslovsforslaget kunne man have fået indtryk af, at det er penge, der bliver lagt oveni. Det er det ikke. Når sandhedens time kommer, så er det penge, der tages fra andre steder. Det kan godt vække bekymring i det danske forskningslandskab", siger han til Information.

Budtz har i øvrigt kaldt det paradoksalt, at nedprioriteringen af humaniora sker i en tid, hvor nogle af de største globale udfordringer er menneskeskabte. Uanset om det handler om klimakrisen eller voldelig højrepopulisme, er menneskelig adfærd både årsagen og løsningen.

Intet nyt under solen

Det er et veldokumenteret fænomen, at langt de fleste forskningsmidler allerede i dag går til naturvidenskabelig (nat), teknisk (tek) og sundhedsvidenskabelig (sund) forskning.

Blandt andet viser en analyse fra marts 2019 foretaget af tænketanken DEA, at der er en meget stærk grad af koncentration af konkurrenceudsatte forskningsmidler inden for netop de natur- og sundhedsvidenskabelige samt tekniske områder. Det er penge,

Uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen sagde i sin tale, at den grønne forskning skal tænkes bredt, så alle forskningsgrene kommer i spil.

som forskere søger i konkurrence fra offentlige og private fonde, foreninger, virksomheder og internationale organisationer.

DEA-analysen viser, at 84 procent af bevillingsmodtagerne er fra tek/nat/sund og 16 procent fra hum/samf. Forskere fra tek/nat/sund får 89 procent af bevillingerne og 94 procent af de bevilgede penge, mens forskere fra hum/samf får 11 procent af bevillingerne og kun modtager 6 procent af pengene.

1 procent af BNP til forskning

På det uddannelses- og forskningspolitiske topmøde på DTU var Socialdemokratiets uddannelses- og forskningsordfører, Kasper Sand Kjær, ikke meget for at erkende, at milliarder til grøn forskning ikke er nye penge.

Et bredt politisk flertal har besluttet at bruge, hvad der svarer til 1 procent af bruttonationalproduktet (BNP) på offentlig forskning. EU har en målsætning om, at medlemslandene skal bruge 3 procent af BNP, men de to øvrige procent kommer fra erhvervslivet.

Når den danske økonomi vokser, skal der derfor bruges flere penge på forskning. Regeringen lægger i finanslovsforslaget derfor op til, at det offentlige forskningsbudget i 2020 skal stige med 300 millioner til i alt 23,7 milliarder i 2020, men det var også sket, hvis blå blok havde vundet valget. I 2019, det sidste år med VLAK-regeringen, steg forskningsbudgettet således med cirka 160 millioner kroner.

“Jeg tror ikke, at vi har lovet, at der vil være nye penge, men jeg, Socialdemokratiet og regeringen har en ambition om at bruge flere penge på forskning, og vi vil gerne op på 1,5 procent af BNP. Den grønne milliard er nye penge, i den forstand at BNP vokser, og at de ikke tages fra eksisterende områder. Vi sparer ikke på anden forskning, men det er ikke ud over den ene procent”, sagde Kasper Sand Kjær.

Grøn forskning er også humaniora og samfundsvidenskab

Han tilføjede, at grøn forskning for S er hele paletten, og at han gerne ser et

indspil fra universiteterne i forhold til at sikre mere tværfaglig forskning, hvor alle discipliner er i spil.

Radikales forskningsordfører, Stinus Lindgreen, understregede også, at han ikke har et snævert fokus på naturvidenskabelige og tekniske område, når han snakker om forskning inden for det grønne.

Uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen sagde i sin tale, “at det er utrolig vigtigt, at vi tænker den grønne forskning bredt. Vi har brug for at få alle forskningsgrene i spil”.

“Vi har brug for humaniora, når vi skal have folk til at ændre adfærd og handle mere bæredygtigt. Vi har brug for CBS, når vi skal udvikle nye grønne forretningsmodeller. Og vi har brug for samfundsvidenskab, når vi vil forstå, hvordan klimakrisen påvirker forskellige samfundslag og kulturer”, lød det fra ministeren. ■

DEN IDENTITETS- POLITISKE LUKNINGSTRUSSEL

Hvis religionen, livsformer, etniske segmenter eller seksuelle orienteringer gøres fredhellige og skærmes mod kritik, så stivner kulturen, og ytringsfriheden bliver glatbarberet, skriver debattørerne.

I 1200-tallet overtog den katolske kirkes mestertænkter, filosofen og teologen Thomas Aquinas, den jødiske nyplatoniker Israelis' definition af sandheden som "adequatio intellectus et rei", oversat fra latin "overensstemmelse mellem intellektet og tingen". Lige siden dengang har filosoffer og videnskabsretorikere talt om korrespondenteorien for sandhed. Idealet er, at virkeligheden svarer til begrebet, som "begreb A" svarer til "virkelighed A", og når det er tilfældet, er der ikke mere at tale eller tvivle om; ingen grund eller plads til stridende fortolkninger.

Cirka 800 år efter holdes der ikke længere Mexico-temafester på KU, og den canadiske premierminister, Justin Trudeau, klandres for upassende adfærd i forbindelse med en udklædning som Aladdin med ansigtet farvet brunt for mange år siden. Privilegerede hvide kvinder og i særdeleshed mænd bedes om at holde sig tilbage på dansegulvene og i offentlige forsamlinger, hvis de kan risikere at komme til at krænke andre ved blot at være til stede eller åbne munden. Dertil

kommer, at tiltaleformer og brugen af binære almenbegreber problematiseres (han, hun, pige, dreng, kvinder, mænd ...).

Der er med andre ord ved at gå identitetspolitik i samfundets institutioner og kommunikationssystemer, og universitetet hjem søges i stigende grad af selvbevidste grupper, der ser ud til at drømme om en nythomistisk nedlukning af alle former for upassende tankegang og sprogbrug.

Men hvor Aquinas ønskede at gøre den kristne kosmologi og tro uangribelig og give den katolske kirke monopol på at kende sandheden om virkeligheden, ønsker nutidens identitetspolitikere at udstyre hver eneste minoritære gruppe med en korrespondenteoretisk forsikret ret til at være den eneste, der kan sige, hvordan der bør tænkes og tales. Ambitionen synes endda at være, at symboler, repræsentationsformer og talemåder kun er tilladte, hvis de svarer 1:1 til den minoritære gruppes særtræk og selvforståelse. Andre mennesker har i princippet ikke lov til at symbolisere, repræsentere endsige italesætte denne.

Overgrebene kommer udefra, og de udefrakommende er principielt udelukket fra nogensinde at komme til at forstå, hvordan insiderne faktisk lever, føler og tænker.

Meget er sket i de mellemliggende 800 år, og i nyere tid har en række naturvidenskabsmænd, logiske positivister, analytiske filosoffer og samfundsvidenskabelige modelbyggere profaneret (verdsliggjort) Aquinas' budskab. Men i løbet af det 20. århundrede dukkede der en række positivismekritiske positioner frem, der påviste, at korrespondenteorien for sandhed ikke holder vand. I flæng kan nævnes: hermeneutik, fænomenologi, kritisk teori, semiotik, poststrukturalisme, pragmatisme og dekonstruktivisme. Disse tankeformer er meget forskellige, men de synes at være enige om, at der er ikke-identitet mellem væren og tænkning, og at vidensformerne ændres, når der gøres nye erfaringer, eksperimenteres med sproget, frisættes fortolkninger og gennemføres åbne samtaler uden autoritære lukninger.

Under Roskilde Festival 2010 troppede flere gæster op i opfindsomme udklædninger - bl.a. som indianer-piger.

Ikke bare i tækningsmæssig, men også i politisk og mellemmenneskelig forstand er det derfor meget overraskende, at Thomas Aquinas' gamle credo: "adequatio intellectui et rei" bliver gjort til ryggrad og revolverpolitik for en anmassende identitetspolitik med forvirrende mange ansigter. Rygrad, fordi den stabiliserer og sikrer det identitetspolitiske projekts selvgivne ret til at lade 1:1-propaganda gælde for sandheden. Og revolverpolitik, fordi identitetspolitikken presser og i værste fald risikerer at tvinge de ikke helt så frihedsforskrækkede ikkeidentitetstænkere til at låse verden fast i nogle tankefigurer, der er udset til at udstyre bestemte mennesker med uangribelige rettigheder til at bestemme, ikke bare hvordan der skal tales, tænkes, fortolkes, repræsenteres og symboliseres, men også hvem der overhovedet må sige noget om noget.

Dertil kommer, at det i praksis vil være helt umuligt at leve i et samfund, hvor der ikke længere må bruges satire og ironi, sendes løse repræsentationsdrillende tegn i cirkulation og/

eller eksperimenteres med maskepi, ord og symboler. Hvis religionen, livsformer, etniske segmenter eller seksuelle orienteringer gøres fredhelige og skærmes mod kritik, så stivner kulturen. Ytringsfriheden bliver glatbarberet, mens alverdens (ny)konservative – i selvforståelsen beskyttende og progressive – grupperinger ånder lettet op og nyder livet inden for deres hermetisk lukkede reservater. Safe spaces træder i stedet for kulturbrydninger og frie meningstvister. Utopisk-universelle visioner om en kosmopolitisk brug af fornuften bliver hjemløse.

Identitetspolitiske strømninger synes at være tilhængere af fundamentale kompleksitetsreduktioner i uoverskuelige moderne samfund. De tåler og tolererer ikke usikkerhed og forlanger respekt, før de overhovedet har mødt eller udvekslet med andre. For dem er identitet ikke et livslangt mellemværende, men en skrøbelig eller selvforvisset fiksering, der må værnes om.

Det er næsten for trist til at være sandt.

Men det er også hævet over enhver tvivl, at klassiske binære identitetsbegreber ikke bør kanoniseres. De "kalder" på at blive drøftet højlydt og kritiseret behørigt. Således er det ikke alle, der kan se sig selv i tiltaleformerne: "han" eller "hun", "dansker" eller "fremmed", og det er et civilisatorisk fremskridt, at minoritetsgrupper har gjort indhug i "klassiske" privilegier og erobrer og indtager talepositioner, der i årevis har været forbeholdt majoritetsgruppen. Med rette er normalmeteren blevet udfordret.

Det var næsten for godt til at være sandt.

Men hvordan undgå at skylle barnet ud med badevandet – det barn, der ganske langsomt blev født, da der blev lagt afstand til den tvingende, éndimensionale, sikkerhedsgivende, men også uhyggelige korrespondenteoretiske sandhedsteori: "adequatio intellectui et rei"? ■

* Opslaget "adækvat" i Poul Lübcke (red.): *Politikens filosofi leksikon*. København: Politikens Forlag 2003, s.10, danner klangbund for bidraget.

PROFESSOR EFTERLYSER KULTURÆNDRING:

Forskere skal ikke bøje af i interessekonflikter

Bevillingsgiverne har ofte en naturgiven interesse i at påvirke forskningen, så universiteter og forskere må bare lære at stå imod, siger UBVA-formand Morten Rosenmeier, der arrangerer symposium om forskeres interessekonflikter.

Skandalen om kødrapporten fra AU, som Landbrug & Fødevarer fik lov til at skrive med på, er kun toppen af et isbjerg af interessekonflikter, som danske forskere befinder sig i.

Det mener juraprofessor Morten Rosenmeier fra KU, som er formand for Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA).

Og det isbjerg kommer ikke til at skrump ind, forudser han. Det er nemlig en uundgåelig konsekvens af det stigende behov for ekstern forskningsfinansiering.

“Der er en indbygget konflikt, når forskningen er eksternt finansieret. Universiteterne er sat i verden for at søge sandheden, men de eksterne bevillingsgivere er sat i verden for at tjene penge, eller der kan være politiske motiver i tilfælde, hvor pengene kommer fra offentlige myndigheder. Og som forsker ligger der en bevidsthed om, at hvis rapporten når frem til noget, bevillingsgiveren ikke kan lide, får man ikke penge næste gang”, siger Morten Rosenmeier.

Tag nejhatten på

Han lægger dog til, at interessekonflikter i sig selv ikke betyder, at forskerne lader sig påvirke. Det betyder, at der er en risiko for, at det kan ske.

“Der har altid været interessekonflikter på universitetet. Men efter at kravene om ekstern finansiering er kommet til, er interessekonflikterne efter min mening eksploderet. Det giver sig selv: De, der betaler for forskningen, har i nogle tilfælde en interesse i, at forskningen skal kunne noget bestemt. Og kan den ikke det, vil de nogle gange forsøge at få den til at fremstå anderledes”.

“Det giver sig selv: De, der betaler for forskningen, har i nogle tilfælde en interesse i, at forskningen skal kunne noget bestemt.

Morten Rosenmeier

Morten Rosenmeier mener, at problemet med interessekonflikter skal løses indadtil gennem større bevidsthed og stamina i forskernes rækker.

“Når man køber en forskningsydelse, må man kunne sige sig selv, at forskerne ikke skal danse efter ens pibe. Men problemet er måske ikke så meget, hvad dem med pengene forstår. Jeg tror, man skal blive bedre på universiteterne internt til at sige nej i de situationer, hvor interessekonflikterne kommer til udtryk. Eksempelvis i sagen om kødrapporten – hvis nogen skal kunne skrive i den rapport, kræver det, at man lader dem gøre det. Jeg tror, der med fordel kunne skabes en øget bevidsthed om, at forskere ikke skal bøje af i interessekonflikter”.

Glad for AU-reaktion

Han ser i den forbindelse den markante reaktion fra AU-rector Brian Bech Nielsen – som blandt andet kom til udtryk ved, at institutleder Erik Steen

Kristensen trak sig fra sin stilling – som et positivt signal om øget forståelse fra universitetsledelsernes side for problemets alvor.

“Hvis man vil skride ordentligt ind, skal man have en kultur, der gennemsyrrer alle dele af universitetet, så man som forsker ved, at man vil få ledelsens ubetingede opbakning, hvis man siger fra over for forsøg på indblanding. Sådant en kultur kræver både løbende manifestationer og videreuddannelse”, siger han og henviser til de kurser i forskningsetik – også kaldet “Penkowskurset” – som i dag er obligatoriske for ph.d.-studerende på KU.

“Man kan også diskutere, hvor godt det er for dansk forskning med al den eksterne finansiering. Men det er jo en svær diskussion, idet politikerne nu engang helst vil have, at vi skaffer pengene udefra”, siger Morten Rosenmeier. ■

SYMPOSIUM OM FORSKNING OG INTERESSEKONFLIKTER

Hvornår opstår interessekonflikter for forskere, og hvordan håndterer man dem? Det er de to overordnede spørgsmål, der udgør temaet for et symposium, som Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA) afholder den 7. november i København. Her vil være oplæg og debatter med deltagelse af en række forskere, der har markeret sig i debatten om forskningsuafhængighed, blandt andre Peter Sandøe, Arne Astrup, Heine Andersen, Peter Göttsche m.fl.

Tilmelding er nødvendig og kan ske på <https://ubva.dk>.

NY DEKAN PÅ KU

Katrine Krogh Andersen bliver 1. januar 2020 ny dekan på Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet (SCIENCE) på Københavns Universitet. Hun afløser afgående dekan, John

Renner, som stopper fem måneder før sin periodes udløb for at blive rådgiver for rektor.

Katrine Krogh Andersen kommer fra en stilling som forskningsdekan på DTU. Hun har tidligere været forskningschef på DMI og har som klimaekspert i Klima- og Energiministeriet været del af forberedelserne til COP15-klimatopmødet og repræsenteret Danmark i FN's klimapanel, IPCC. Katrine Krogh Andersen er ph.d. fra Københavns Universitet og har været ansat som postdoc og lektor på Niels Bohr Institutet. Hendes forskning og undervisning har haft fokus på klimamodellering og forståelse af fortidens klimaforandringer med udgangspunkt i de grønlandske iskerner.

Ansættelsen er for en femårsperiode, og med reference til rektor bliver hun ansvarlig for fakultetets udvikling og deltager i den overordnede ledelse og udvikling af KU.

Fakultetet har 4.000 ansatte (2.300 videnskabelige og 1.700 teknisk-administrative) og cirka 9.500 fuldtidsbachelor- og kandidatstuderende fordelt på 11 institutter og et museum. Budgettet er årligt på godt 3 milliarder kr.

IT-UNIVERSITETET OPRETTER FORSKNINGSCENTER FOR DIGITAL VELFÆRD

Et nyt tværfagligt forskningscenter på IT-Universitetet skal undersøge konsekvenserne af den omfattende digitalisering af velfærdssamfundet. På trods af en omfattende digital infrastruktur eksisterer der ikke meget dansk forskning i de langsigtede konsekvenser af digitaliseringen. Derfor lancerer ITU nu Center for Digital Velfærd.

Det nye forskningscenter vil samle forskere fra alle ITU's tre institutter, og der vil blive lagt stor vægt på det tværfaglige samarbejde mellem forskere inden for eksempelvis design, organisationer og hverdagsliv og datalogi.

Leder bliver **Brit Ross Winthereik**, professor ved Institut for Business IT, som i over 20 år har forsket i digitalisering af den offentlige sektor.

Hun mener, at der blandt andet mangler et forskningsmæssigt fokus på de værdier, der følger med, når man digitaliserer.

"Nogle gange bliver beslutninger om it i den offentlige sektor truffet i håbet om, at hvis bare vi får noget ny teknologi, så understøtter det nok også vores værdier

– hvis vi giver folkeskoleeleverne tablets, bliver undervisningen automatisk meget bedre. Sådan er det bare ikke nødvendigvis, for it er ikke et neutralt redskab – der følger altid bestemte værdier, handlemuligheder og begrænsninger med, som har konsekvenser for brugerne, og som kan være svære at forudsige", siger hun.

Forskningscentret vil også beskæftige sig med spørgsmål omkring offentlige/private samarbejder, digital ledelse, offentligt ansattes ændrede jobfunktioner og inddragelse af borgerne i forbindelse med udviklingen af offentlige it-løsninger.

Center for Digital Velfærd bliver lanceret med et åbningsarrangement på IT-Universitetet i starten af 2020.

VELUX FONDEN GIVER 41 MIO. KR. TIL HUMANVIDENSKABELIG FORSKNING

Syv humanvidenskabelige forskningsprojekter fra fem universiteter har modtaget i alt 41 mio. kr. fra VELUX FONDENS kernegruppeprogram.

VELUX FONDEN

En kernegruppe er en tæt samarbejdende forskergruppe med typisk en eller to fastansatte seniorforskere som projektledere og 2-3 postdocs og/eller ph.d.-studerende.

Programmet støtter forskning inden for humaniora og nærmest beslægtede samfundsvidenskabelige områder. De yngre forskere er stærkt repræsenteret blandt bevillingsmodtagerne, da fonden har prioriteret at styrke udviklingsmulighederne for de dygtigste i det mellemste karrierelag.

Årets syv forskningsprojekter spænder bredt – fra digitale platformes betydning for arbejdsmarkedet til den æstetisk-historiske kultur i 1500- og 1600-tallets Europa.

"I VELUX FONDEN mener vi, at humanvidenskaberne spiller en afgørende rolle for vores samfunds udvikling. De er vigtige for fondens vision om at fremme et demokratisk samfund på et oplyst, inkluderende og bæredygtigt grundlag. Blandt årets ansøgninger kan vi fx se, at digitaliseringens udfordringer optager mange af de dygtigste forskere. Det er altid med stor glæde og forventning, at vi giver bevillinger til nye spændende kernegruppeprojekter", siger direktør Ane Henriksen.

Fem danske universiteter tegner sig for de syv bevillinger – Københavns Universitet (2), Aarhus Universitet (2), Syddansk Universitet, Roskilde Universitet og IT-Universitetet.

AU-PROFESSOR MODTAGER H.C. ØRSTED MEDALJEN I GULD

Karl Anker Jørgensen, kemiprofessor fra Aarhus Universitet, har som den første i 30 år modtaget H.C. Ørsted Medaljen i guld.

Han modtager medaljen for sin internationalt banebrydende forskning inden for katalytisk kemi og sine fremragende evner til at formidle videnskabelige resultater til et bredere publikum.

Karl Anker Jørgensen er født i 1955 og har siden 1993 været professor i kemi ved Aarhus Universitet. Han har publiceret 440 artikler i internationale tidsskrifter, og hans artikler er citeret ca. 37.000 gange.

Det er Selskabet for Naturlærens Udbredelse, der i samarbejde med Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab har besluttet at uddele guldmedaljen med tilknyttet rejselegat på 75.000 kr. som optakt til 200-året for H.C. Ørstedes opdagelse af elektromagnetismen (1820).

Medaljen gives for fremragende videnskabelige arbejder inden for fysikkens og kemiens områder. Senest blev den i 1989 uddelt til professor Thor A. Bak. Den første modtager var pH-skalaens opfinder, professor S.P.L. Sørensen, i 1909. I alt er den indtil nu uddelt 17 gange på 110 år, og blandt modtagerne er også to nobelprismodtagere, Niels Bohr (1924) og Aage Bohr (1970). Prisen blev overrakt af Hendes Majestæt Dronningen i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab den 16. oktober.

DTU SØGER REKTOR

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har slået stillingen som rektor op til besættelse pr. 1. november 2020 eller hurtigst muligt derefter med ansøgningsfrist 30. oktober 2019. Det fremgår af jobopslaget, at rektor ansættes på overenskomstvilkår i en 5-årig åremålsstilling med mulighed for forlængelse i op til 3 år.

Anders Overgaard Bjarklev har beklædt posten siden 2011, hvor han efterfulgte Lars Pallesen. DTU's presseafdeling oplyser, at Bjarklev har mulighed for at

genansøge stillingen.

DTU har en ambitiøs strategi om at være blandt de fem førende tekniske universiteter i Europa og være drivkraft for bæredygtig forandring. Det forventes, at rektor kan omsætte visionerne til virkelighed med konkrete, resultatskabende aktiviteter med fokus på bl.a. excellente forskningsmiljøer og -infrastrukturer, samskabende partnerskaber, en anvendelsesorienteret læringskultur, en stærk bæredygtighedskultur og -forståelse, livslang læring, diversitet mv., står der i jobopslaget.

Bestyrelsen lægger blandt andet vægt på, at rektor har veldokumenterede toplederegenskaber, erfaring med organisering af forskningsmiljøer, kan samarbejde på alle niveauer, kan kommunikere klart både eksternt og internt, har indsigt i forsknings- og uddannelsessektoren samt i universiteters virke.

Du skal også være en anerkendt forsker inden for et af universitetets forskningsområder og kunne gøre dig forståelig på dansk som arbejdssprog og beherske engelsk som arbejdssprog for at komme i betragtning.

RUC UDDELTE PRISER VED ÅRSFEST

Roskilde Universitet uddeler hvert år en række priser til personer for deres indsats for universitetet ved den traditionsrige årsfest, der i år blev holdt den 20. september.

Forskningsformidlingsprisen gik denne gang til **professor (mso) Mark Blach-Ørsten** og **studielektor Mads Kæmgaard Eberholst** fra Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab for deres forsknings- og formidlingsprojekt "Valgbarometer 2019", hvor forskerne indsamlede og analyserede data om dækningen af folketingsvalgkampen i maj og juni i år.

Undervisningsprisen Det Gyldne Grupperum blev uddelt til en gruppe af undervisere og vejledere for at anerkende den store indsats med at skabe forskningsbaserede uddannelser og undervisning af høj kvalitet på RUC. Modtagerne er i år **lektor Carina Saxlund Bischoff**, **lektor Line Engbo Gissel** og **professor Jon Kvist** – alle fra Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv.

Prisen Den Gyldne Kaffekande til årets projektvejleder gik til **lektor Jørgen Rafn** fra Institut for Mennesker og Teknologi, mens **ingeniør Bo Overgaard Brandt** modtog Den Gyldne Tekande som årets medarbejder fra det tekniske/administrative personale.

Desuden udnævntes **professor Karin Wahl-Jørgensen** fra Cardiff University til æresdoktor for sit bidrag til og samarbejde med forskningsmiljøer på Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, ligesom **professor (mso) Lindsay Whitfield** fra Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv blev tildelt doktorgraden i sociologi, dr.scient.soc., for sin doktorafhandling "Economies after Colonialism: Ghana and the Struggle for Power".

AU-FORSKER FIK ÅRETS MEST ORIGINALE IDÉ

Lektor Per Mouritsen fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet har modtaget hædersprisen for årets originale forskningsidé. I år blev den overrakt af uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen på vegne af Danmarks Frie Forskningsfond, som uddeler prisen.

Den gives til en forsker, der i det forgangne år har præsenteret en forskningsidé, som udviser en særlig grad af originalitet – eksempelvis i emnevalg, tilgang, metode etc.

Per Mouritsens aktuelle forskningsprojekt, "Outside Citizenship: The Making and Integration of Denizens", er særligt originalt, mener bestyrelsesformand for Danmarks Frie Forskningsfond David Dreyer Lassen.

"Projektets originale idé er at se på selve det ikke at have statsborgerskab eller udsigt dertil og undersøge, hvordan dette påvirker indvanderes integration på bl.a. arbejdsmarkedet. Samtidig undersøger man deres syn på netop det medborgerskab, som de ikke bliver en del af", udtaler han.

Forskning, både i Danmark og internationalt, ser typisk på konsekvenserne af at blive en del af samfundet, eller på hvordan nytillkomne klarer sig i samfundet, men mangler blikket på, hvad selve statsborgerskabet betyder.

Per Mouritsen blev hædret på Danmarks Frie Forskningsfonds årlige forskningskonference 10. oktober, men allerede i foråret modtog Per Mouritsen på baggrund af projektidéen en forskningsbevilling på 6,1 million kroner fra fonden. Hædersprisen består af et kunstværk, diplom og blomster.

AAU-PROFESSOR VINDER ENERGIPRIS

Frede Blaabjerg, professor på Aalborg Universitet, har fået overrakt den internationalt anerkendte energipris Global Energy Prize for sit bidrag til omstillingen til grøn energi.

Prisen uddeles hvert år til en eller flere forskere, der har udmærket sig ved at levere fremragende forskning og udvikling på energiområdet.

I flere år har Frede Blaabjerg markeret sig som en af de mest indflydelsesrige forskere inden for effektelektronik, og han er blevet hædret ved adskillige lejligheder – blandt andet indtager han pladsen som verdens mest citerede forsker per publikation inden for fagfeltet "engineering". Derudover bestriker han lige nu også posten som præsident for IEEE Power Electronics Society, der er en verdensomspændende sammenslutning af forskere inden for effektelektronik med i alt 9.000 medlemmer. Blandt de tidligere

modtagere af Global Energy Prize er flere nobelprismodtagere repræsenteret.

KU-PROFESSOR NYT MEDLEM AF DET MILJØØKONOMISKE RÅD

Professor i økonomi på Københavns Universitet **Mogens Fosgerau** er nyt medlem af Det Miljøøkonomiske Råd. Fra 1. oktober indtræder han i rådet som det 25. medlem.

Det Miljøøkonomiske Råd har til opgave at belyse samspejlet mellem økonomi og miljø samt effektiviteten i miljøindsatsen. Rådet blev oprettet i 2007 som led i revisionen af loven om Det Økonomiske Råd.

Mogens Fosgerau er udpeget til rådet som en af fire særligt sagkyndige professorer. Hans periode som rådsmedlem løber fra 1. oktober 2019 til 1. oktober 2022.

AU-FORSKER VINDER BRITISK PRIS

Micah G. Allen er blevet tildelt Early Career Prize af The British Association for Cognitive Neuroscience (BACN). En "tidlig karrierepris" tildeles unge forskere, der har bidraget

med deres høje standard og banebrydende arbejde til forskningsområdet kognitiv neurovidenskab.

Micah G. Allen er lektor ved CFIN, Aarhus Universitet, hvor han er leder af Embodied Computation Group, og på University of Cambridge.

Han modtog prisen den 2. september 2019 på det årlige møde i British Association for Cognitive Neuroscience, hvor han holdt forelæsning med titlen "Interoceptive Self-Inference: An Embodied Approach to Computational Psychiatry".

DTU-PROFESSOR MODTAGER SJÆLDEN MEDALJE

Professor ved DTU Mekanik **Marcel A.J. Somers** har modtaget en sjældent uddelt medalje og fået æren af at holde en mindeforelæsning ved en international conference

om forskning inden for varme- og overfladebehandling af materialer.

The International Federation for Heat Treatment and Surface Engineering, en global sammenslutning af varme- og overfladebehandlingsorganisationer, har kun uddelt IFHTSE-medaljen til særligt prominente forskere på området i alt syv gange siden 2004.

Tilmed har Marcel Somers fået æren af at holde en såkaldt Lakhtin-forelæsning. Det

er en forelæsning til ære for en prominent russisk forsker inden for termokemisk overfladebehandling, Yurii Mikhailovich Lakhtin. Forelæserne har været holdt siden 1998, og Marcel Somers er den femte forsker, der får denne ære.

Det er Marcel Somers' enestående bidrag til forståelsen og anvendelsen af metal-gasreaktioner i termokemiske processer og hærkning ved kryogene behandlinger, der er baggrunden for hæderen. Bedst kendt er nok hans metallurgisk-videnskabelige arbejde med gasbaseret overfladebehandling af rustfrit stål.

De to hædersbevisninger bringer Marcel Somers i selskab med verdens absolut førende forskere på området som eksempelvis sir Harry Bhadeshia, George Krauss, Tadashi Maki, Eric Mittemeijer og Tom Bell.

RUC OPRETTER NYT FORSKNINGSCENTER FOR BIG DATA

Roskilde Universitet lancerer nu det tværvideenskabelige forskningscenter Centre for Big Data, der skal fungere som knudepunkt for de mange forskere på RUC, som i stigende grad forsker i og med hjælp af big data på mange forskellige områder. Det drejer sig om alt lige fra bekæmpelse af sygdomme, computerstyrede processer i forvaltningen, målretning af indhold til bestemte brugere af medier eller kampagner til udvikling af systemer til opbevaring og analyser af data.

Begrebet big data dækker over indsamling, opbevaring og analyse af store mængder data på tværs af de fleste aspekter af folks hverdagsliv og samfundet generelt.

Henrik Bulskov, lektor på Computer Science (Datalogi), og **Jannie Møller Hartley**, lektor på Journalistik, skal lede centret, der desuden får tilknyttet fire ph.d.-studerende – en fra hvert af institutterne på RUC.

Forskningscentret er fysisk placeret på Roskilde Universitetsbibliotek.

AU UDDELER PRISER TIL ÅRSFEST

Chefkonsulent Jens Dybkjær Holbech, Science and Technology, og **professor**

Torben Bæk Hansen, Health, har modtaget Aarhus Universitets Jubilæumsfonds priser

2019 i forbindelse med universitetets årsfest den 13. september.

Aarhus Universitets Jubilæumsfonds Forskningsformidlingspris går til chefkonsulent Jens Holbech, der er kendt som arrangør af de meget populære offentlige foredrag i Naturvidenskab.

Professor Torben Bæk Hansen, Health, modtager Aarhus Universitets Jubilæumsfonds Pædagogiske Hæderpris 2019.

Torben Bæk Andersen har arbejdet med udvikling af undervisning og pædagogisk metode i mere end tyve år og har selv bedrevet videnskab inden for det medicinske pædagogiske område. Og det samtidig med at han er en kapacitet inden for sit eget felt – ortopedkirurgien – både i klinikken og i forskningen.

90 MIO. KR. TIL FORSKNING I KLIMAVENLIGT LANDBRUG

Fødevareminister Mogens Jensen har igangsat 10 projekter med en samlet bevilling på 90 mio. kr. Formålet med alle projekterne er at udbygge og styrke vores viden og finde fremtidens løsninger, så drivhusgasudledningen fra landbruget kan nedbringes. De 90 mio. kr. er afsat i perioden 2019 til 2021.

De ti projekter dækker emner som jordsystem og arealanvendelse, den klimavenlige gård og produktion af fremtidens fødevarer og bidrag til bioenergiløsninger og biomaterialer. Hvert projekt er med til enten at sikre mere nøjagtige metoder til at opgøre landbrugets udledninger eller vise veje til nye løsninger, som kan nedbringe landbrugets drivhusgasudledning.

I alt er der kommet 27 ansøgninger, som er blevet vurderet af et reviewudvalg bestående af fem forskere og et sekretariat med medarbejdere fra Miljø- og Fødevareministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Derudover er ansøgningerne blevet vurderet af Innovationsfonden.

NOVO NORDISK FONDENS STØRSTE FORSKERPRIS GÅR TIL FORSKER I DIABETES

tarmhormoner.

Den canadiske **professor Daniel J. Drucker** har modtaget EASD-Novo Nordisk Foundation Diabetes Prize for Excellence 2019 for sin forskningsindsats i

Prisen, der er på 6 mio. kr., uddeles i et samarbejde mellem European Association for the Study of Diabetes (EASD) og Novo Nordisk Fonden. 1 mio. kr. er en personlig hæderspris, mens de resterende 5 mio. kr. er et rådighedsbeløb til forskning.

Daniel J. Drucker har forsket i hormoners molekylære mekanismer og fysiologiske funktioner de sidste 35 år. Han har i løbet af sin karriere været med til at afsløre adskillige grundlæggende opdagelser.

NYT INSTITUT PÅ KU

Københavns Universitet har fået et nyt institut med navnet Globe Institute på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Det skal huse mere end 200 forskere og andre medarbejdere og studerende, der i dag er tilknyttet Biologisk Institut, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning samt Statens Naturhistoriske Museum. Blandt forskerne er de internationalt anerkendte professorer Eske Willerslev, Kurt H. Kjær, Tom Gilbert, Martin Bizzarro, Carsten Rahbek og Minik Rosing.

Skiftet til Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet sker efter en fusion mellem Statens Naturhistoriske Museum og Biologisk Institut, som mødte betydelig modstand både hos de grupper, der nu skifter fakultet, og hos medarbejdere på Biologisk Institut. Det har derfor været nødvendigt at finde en organisatorisk ramme for de fem forskningsgrupper fortsatte virke på Københavns Universitet.

“Efter en meget kaotisk tid er det mit håb, at etableringen af Globe Institute kan give os den ro og stabilitet, som er forudsætningen for et stærkt, tværfagligt forskningsmiljø i international særklasse”, siger professor Eske Willerslev.

På Globe Institute skal de forske i universets, jordens og livets oprindelse, udvikling, mangfoldighed og vedligeholdelse i en foranderlig verden. Forskerne skal bl.a. afdække de grundlæggende geologiske og biologiske forhold, som bestemmer liv på jorden, herunder undersøge samspillet mellem levende organismer og deres omgivelser.

VILLUM FONDEN GIVER 100 MIO. KR. TIL 52 DRISTIGE IDÉER

VILLUM FONDEN har givet 52 bevillinger på i alt 98,5 mio. kr. til dristige tekniske og naturvidenskabelige forskningsidéer.

VILLUM FONDEN

Det er tredje gang, VILLUM FONDEN bevilger midler under programmet Villum Experiment til særligt nytænkende forskningsexperimenter.

Ifølge forskningsdirektør i fonden Thomas Bjørnholm handler det om at turde udfordre rammerne.

“Det er den vilde idé, som man måske ikke tør sige højt, som måske udfordrer anerkendt forskning, og som ikke passer ind i de kasser, hvor mange forskningsmidler befinder sig”, siger Thomas Bjørnholm.

Forskerne bag de 52 eksperimenter repræsenterer 16 forskellige nationaliteter. De er udvalgt blandt mere end 400 ansøgninger, hvor alle har været igennem en anonym udvælgelsesproces, hvor 20 internationale bedømmere har vurderet forskningsidéen uden mulighed for at skele til forskernes cv og akademiske meritter.

21 modtagere er tilknyttet Danmarks Tekniske Universitet, 18 er fra Københavns Universitet, 8 fra Aarhus Universitet, 4 fra Syddansk Universitet og 1 fra Aalborg Universitet.

KU-MUSEUM VINDER INTERNATIONAL PRIS

Medicinsk Museion på Københavns Universitet har vundet en af museumsverdens mest anerkendte priser for udstillingen “Mind the Gut”, der bygger på helt ny forskning og udforsker de forunderlige forbindelser mellem menneskets hjerne og mave.

UMAC Award blev grundlagt i 2016 af ICOM, International Council of Museums. Formålet er at præmiere fremragende og innovativt arbejde, der finder sted i alle aspekter af universitetsmuseernes teori og praksis, dog særligt med fokus på tværfaglighed og på projekter, der har et væsentligt offentligt aspekt.

Som motivering for tildelingen af prisen udtaler komiteen: “The 2019 UMAC Award is presented to Mind the Gut for its innovation, creativity, excellence, transferability, and significant impact on the university, the community and society at large”.

Prisen blev uddelt ved en ceremoni i Kyoto, Japan, den 3. september 2019 i forbindelse med ICOM's årsmøde. De øvrige nominerede var Art Museum i Toronto, Canada, der var indstillet til prisen for projektet Figures of Sleep, og Shanghai University, der var nomineret for udvekslingsprogrammet SHU-NIU Museology Internship Program.

Medicinsk Museion er et medicinsk museum, der forsker i forskningskommunikation og er en del af det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Novo Nordisk Foundation Center for Basic Metabolic Research på Københavns Universitet.

TIDLIGERE AU-DIREKTØR ER AFGÅET VED DØDEN

Den tidligere direktør for Aarhus Universitet **cand. jur. Stig Møller** er død. Stig Møller var direktør for Aarhus Universitet i 28 år fra 1979 til 2007. Han var kendt for at holde

universitetets omkostninger i stramme tøjler med et motto om “bedst og billigst”, og han var en væsentlig drivkraft i universitetets succes både nationalt og internationalt.

Stig Møller blev født i 1939 i Aarhus. I 1966 blev han cand.jur. fra Københavns Universitet, hvorefter han fik arbejde som sekretær i Indenrigsministeriet. Da Ministeriet for Forureningsbekæmpelse (det senere Miljøministerium) blev oprettet i 1971, flyttede han derover, hvor han i 1976 blev udnævnt til kontorchef. Han tiltrådte stillingen som universitetsdirektør ved Aarhus Universitet i 1979.

Stig Møller var med til at implementere lovændringerne for universiteterne i 1992 og 2003, og indførelsen af edb i administrationen i sidste del af 1980'erne var en mærkesag for ham. Stig Møller spillede en vigtig rolle for at få det administrative til at fungere i kølvandet på de omfattende fusioner i 2006 og 2007.

NY INSTITUTDIREKTØR PÅ DTU

Preben Jørgensen bliver fra 1. december 2019 ny direktør for DTU Elektro. Han kommer senest fra en stilling som leder i DSB, hvor han har været ansvarlig for DSB's andel af Signalprogrammet.

Preben Jørgensen er uddannet civilingeniør og har en ph.d. inden for elforsyning fra DTU Elektro. Derudover har han en HD i organisation og ledelse fra CBS.

Ved siden af sin karriere har Preben Jørgensen foretaget en lang række forskningsfaglige vurderinger af projekter og uddeling af midler inden for energi og miljø. Det er sket som medlem af udvalg i regi af bl.a. Det strategiske Forskningsråd og

Innovationsfonden inklusive forskningsfaglige vurderinger for EUDP, GUDP og ForskEi.

Preben Jørgensen har haft flere tillidsposter på DTU, bl.a. har han været formand for styrekomiteen for PowerLabDK, medlem af DTU Energis advisory board, universitetets repræsentantskab og udpegningskomité.

POSTDOC FRA KU VINDER BOSERUPPRISEN

Den lægevidenskabelige pris Boserupprisen går i år til **postdoc Nicolai J. Wewer Albrechtsen** for hans innovative bidrag til forskning i metabolisme og proteomics. Prisen

uddeles ved en ceremoni den 4. maj. Nicolai J. Wewer Albrechtsen er postdoc på Novo Nordisk Foundation Center for Protein Research og Biomedicinsk Institut på Københavns Universitet samt reservelæge på Rigshospitalets Klinisk Biokemisk Afdeling.

Boserupprisen er en uansøgt hæderspris på 100.000 kr., der uddeles af fondsbestyrelsen i Overlæge Johan Boserup og Lise Boserups Legat. Den tildeles som anerkendelse for en særlig videnskabelig indsats og gives til en særdeles lovende forsker.

AALBORG UNIVERSITET OPRETTER NYT INSTITUT

Det Samfundsvidenskabelige Fakultets globale udsyn skal styrkes i forskningsaktiviteterne og på uddannelserne. Derfor samler fakultetet de internationale miljøer og forskningsmiljøerne inden for politik, digitalisering, organisation og historie i et nyt Institut for Politik og Samfund.

Anette Borchorst, institutleder for det nye institut, siger, at det skaber nogle enestående muligheder for at kvalificere sammenhængen mellem nationale, europæiske og globale processer omkring migration, integration og diversitet samt forståelser af forvaltning, digitalisering, arbejdsmarked og velfærdsstat i fortid og nutid.

AU-DIREKTØR FORLADER SIN STILLING

Professor Morten Kyndrup er fratrådt som direktør og bestyrelsesformand for Aarhus Institute of Advanced Studies (AIAS) efter otte år. Morten Kyndrup har selv ønsket at forlade posten med udgangen af september for at fokusere på sin egen forskning på Institut for Kommunikation og Kultur. Den 1. oktober overtager prodekan for forskning på Science and Technology Søren Keiding posten som direktør og bestyrelsesformand for AIAS. Han er udpeget af universitetsledelsen og konstitueret i stillingen frem til udgangen af 2020.

KU-STUDERENDE VINDER EM I SCIENCE

Magnus Quaade Oddershede, fysikstuderende på Københavns Universitet, har vundet en guldmedalje i den europæiske forskningskonkurrence "EU Contest for Young Scientists", EUCYS, der blev afholdt i Bulgarien.

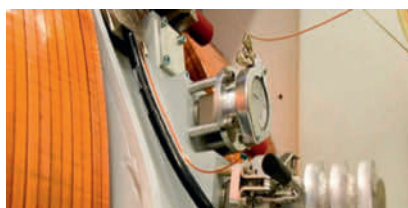
Han har udviklet en ny slags vingspids til fly, der har potentialet til drastisk at reducere flyets forbrug af brændstof og CO₂-udledning.

Morten Quaade Oddershede delte førstepræmien med to andre unge forskere fra Irland og Tyskland. Med guldmedaljen fulgte også en pengepræmie på 7.000 euro.

Guldmedaljen til den 19-årige universitetsstuderende er den første danske førsteplads i 15 år.

DTU SPREDER DEN NUKLEARE FORSKNING

Direktionen på Danmarks Tekniske Universitet har besluttet, at aktiviteterne på DTU Nutech, Center for Nukleare Teknologier, fra 1. januar 2020 skal overgå til tre af DTU's institutter.

Dermed ophører DTU Nutech med at eksistere som en selvstændig enhed. Medarbejdere og faciliteter vil i stedet blive integreret i institutterne DTU Miljø, DTU Sundhedsteknologi og DTU Fysik. DTU Nutechs direktør, Jens-Peter Lynov, har samtidig valgt at gå på pension.

Det er direktionens vurdering, at der vil være store gevinster ved at integrere nuklearforskningen i de institutter, som arbejder inden for de samme områder, da det vil sikre en bedre kobling af nuklearforskningen til DTU's strategiske satsninger og kerneopgaver.

DTU-FORSKER FÅR MILLIONBEVILLING TIL NYT LABORATORIUM

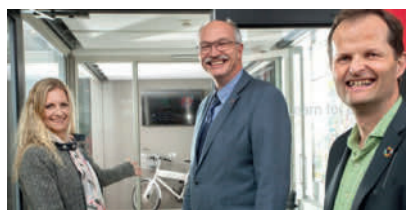
Clara Marika Velte, lektor på DTU Mekanik, har modtaget en bevilling på 12,9 mio. kr fra Poul Due Jensens Fond. Bevillingen skal anvendes til at bygge et nyt laboratorium, hvor eksperimenter sammen med matematiske analyser skal udgøre grundlaget for udviklingen af en ny teori om turbulens.

Når virksomheder i dag arbejder med turbulens i eksempelvis vindmøller og pumper, sker det med brug af antagelser og skøn, der stammer fra en meget anvendt model fra 1941. Ny forskning fra bl.a. Clara Marika Velte peger dog på, at baggrunden for disse antagelser er ukorrekte.

Sidste år modtog Clara Marika Velte en af de prestigefyldte bevillinger fra EU, et ERC Starting Grant, til at teste og dokumentere begrænsningerne i den gamle model.

NYT DTU-CENTER SKAL FORSKE I LIVSLANG LÆRING

Det nye forskningscenter DTU Learn for Life, som åbnede 27. september, skal samle indsatsen omkring livslang læring på ét sted og finde nye måder at imødekomme behovet for læring i samfundet på.

Centret er DTU's nye platform for deltids- og efteruddannelsesaktiviteter, og det henvender sig til alle, der ønsker at videreudanne sig eller opdatere deres viden. Det kan være alt fra ingeniører til folkeskolelærere, jurister eller læger. Ambitionen er, at centret skal række bredt ud til erhvervsliv, myndigheder og organisationer – i både Danmark og resten af verden.

AU GENOPSLÅR DEKANSTILLING

Den ene af to ledige stillinger som dekan på Aarhus Universitet bliver nu slået op igen. Det drejer sig om stillinger som dekan for Faculty of Natural Sciences, hvor universitetsledelsen gerne vil have flere og også gerne kvindelige ansøgere til stillingen.

"Jeg vil gerne kvittere for de ansøgninger, vi har fået. Der var både gode og kvalificerede kandidater, men vi ønsker et bredere ansøgerfelt med mere diversitet. Forhåbentlig

kan vi med genopslaget få flere og meget gerne også kvindelige ansøgere til at se spændende muligheder i denne stilling", skriver rektor Brian Bech Nielsen i universitetsledelsens nyhedsbrev. Rektor er formand for ansættelsesudvalget.

AU vil ikke oplyse om antallet af ansøgere til de to stillinger og vil heller ikke fortælle om kønsfordelingen blandt ansøgerne, skriver Omnibus.

Stillingen vil blive slået op igen snarest med tiltrædelse 1. marts næste år. Lars Henrik Andersen (på billedet) fortsætter indtil da som konstitueret dekan.

Besættelsen af stillingen som dekan for Faculty of Technical Sciences kører derimod planmæssigt, så den nye dekan forventes derfor fortsat at tiltræde 1. januar 2020.

Har du en navnenyhed, som du tænker er relevant, så send den til redaktionen på cbl@dm.dk. Vi kan ikke love, at alle kommer med, og forbeholder os ret til at redigere teksten.

Al henvendelse vedr. adresseændring eller -fejl hos din medlemsorganisation (DM eller Djøf).

DEN NYE IMPACT: **KU-forsker topper TwiLi-indekset**

En liste over hovedstadens hotteste forskere på de sociale medier har et overraskende navn i toppen.

Af Lasse Højsgaard – lah@dm.dk – Foto: Unsplash

Er det i virkeligheden her – på Twitter – man kan se forskeres impact?

Disse new public management-tider, som angiveligt aldrig vil ende, skal vi måle. Men hvordan skal man måle forskning og forskere? Det har vi diskuteret stolpe og og ned, også i nærværende tidsskrift – BFI, H-indeks, eksterne bevillinger, og vi skal komme efter dig ...

Nu er der imidlertid kommet et nyt og måske mere tidssvarende værktøj til at måle forskere på. For hvordan måles succesraten af et moderne menneskeliv anno 2019? På likes og følgere!

TwiLi-indekset er skabt af Mike Young, tidligere redaktør af Universitetsavisens engelsksprogede udgave, University Post. Den kombinerer – ud fra en kringlet formel – antallet af følgere på Twitter og LinkedIn og måler dermed, hvilke forskere der for alvor har impact ude i den virkelige, digitale verden.

Young har lagt fra land med en top-50 over forskere i København og omegn, hvilket indebærer blandt andet KU, DTU, CBS, AAU København og Lund Universitet. Listen indeholder naturligvis gode, mediekendte navne som Carsten Rahbek, Katherine Richardson og Rebecca Adler-Nissen. Men i toppen finder vi et lidt overraskende, om end

spændende trekløver: lektor og fysioterapeut Kristian Thorborg fra KU, nanotechlektor Alireza Dolatshahi fra DTU – og så i toppen med et TwiLi-indeks på 14.01: Marcel Bogers, professor ved Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi på KU.

Forskerforum har talt med hovedstadens hotteste forsker på de sociale medier.

“Det startede, da jeg for omkring ti år siden flyttede fra Schweiz, hvor jeg skrev ph.d., til Sønderborg for at arbejde på SDU. Sønderborg ligger jo lidt ... afsides, så de sociale medier var for mig en måde, hvorpå jeg kunne kompensere for, at jeg ikke boede så centralt, og bevare kontakten med akademiske kolleger”, fortæller Marcel Bogers, der har hollandsk baggrund.

At han har så mange følgere – 8.880 på Twitter, 3.526 på LinkedIn – tror han selv hænger sammen med, at han var forholdsvis tidligt ude med brugen af sociale medier.

“Jeg er ikke en firstmover, men jeg har nok været en earlymover. For 6-8 år siden organiserede jeg selv nogle workshops, der handlede om brugen af sociale medier. Det blev jeg lidt kendt for, og jeg blev selv inviteret til

konferencer og andre universiteter. Dengang fik SoMe en del opmærksomhed”.

At du har mange følgere, siger det noget om, at du er en god forsker eller en dygtig SoMe-manager?

“Nok mest det sidste. Men det afspejler måske nogle netværksevner, som i mine øjne også er en vigtig ting at kunne som forsker, og evnen til at udbrede sin forskning. Tingene hænger sammen. Laver man interessant og vigtig forskning, skaber det også flere følgere, og mange følgere skaber opmærksomhed omkring ens arbejde og nye input til forskningen”, siger Marcel Bogers.

At se på forskeres gennemslagskraft på sociale medier giver i hans øjne meget god mening.

“Man skal altid være kritisk over for målinger og overveje, hvad det reelt måler. Hvis du tager H-indekset, så måler det, om din forskning bruges af andre forskere. TwiLi-indekset måler noget andet. Men det, jeg godt kan lide, er, når målemetoderne komplementerer hinanden og giver et større billede af, hvilken impact en forsker har”. ■